

Archeologisch bureau- en booronderzoek
voor het plangebied Uden-Piusplein,
gemeente Maashorst

Fieke van den Blink

VU**hbs**

archeologie

VRIJE
UNIVERSITEIT
AMSTERDAM

Zuidnederlandse Archeologische Notities

1188

Z A A N

Archeologisch bureau- en booronderzoek
voor het plangebied Uden-Piusplein,
gemeente Maashorst

Fieke van den Blink

Zuidnederlandse Archeologische Notities

1188

Amsterdam 2023
VUHbs archeologie

De serie *Zuidnederlandse Archeologische Notities* is een uitgave van VUHbs archeologie, Amsterdam

COLOFON

Opdrachtgever:	RHO Adviseurs
Contactpersoon:	Stefan van Bogget
Bevoegd gezag:	Gemeente Maashorst
Adviseur bevoegd gezag:	F.P. Kortlang (ArchAeo)
Project:	Uden-Piusplein
Type onderzoek:	Archeologisch bureauonderzoek en verkennend booronderzoek
Uitvoerder:	VUHbs archeologie
Plaats documentatie:	VUHbs archeologie, Archis, e-depot
Archis-zaakidentificatie:	5430623100
Projectcode:	MH-UPP-23
Coördinaten:	170.658/408.428
Provincie, gemeente:	Noord-Brabant, gemeente Maashorst
Kaartblad:	45H
Kadastrale aanduiding:	Uden M 5997 en 7066 (ged.)
Omvang plangebied:	circa 6.000 m ²
Status:	definitief
Datum onderzoek:	juni 2023
Datum veldonderzoek:	06 juni 2023
Auteur:	F. van den Blink
Illustraties:	F. van den Blink
Autorisatie:	drs. K.A. Hebinck (senior-KNA-prospecteur)
Omslagontwerp:	M. Kriek
ISBN:	978-94-6457-178-3

©VUHbs archeologie, Amsterdam, september 2023
De Boelelaan 1105
1081 HV AMSTERDAM

INHOUD

Samenvatting.....	5
1 Inleiding.....	6
1.1 Kader en motivatie.....	6
1.2 Doel en vraagstelling van het onderzoek.....	6
1.3 Opzet van het rapport.....	7
2 Bureauonderzoek.....	8
2.1 Doelstelling.....	8
2.2 Methode.....	8
2.3 Resultaten.....	9
2.3.1 Plangebied (LS01).....	9
2.3.2 Huidige situatie (LS02).....	10
2.3.3 Landschap (LS04).....	11
2.3.4 Archeologie (LS04).....	13
2.3.5 Historische situatie (LS03).....	15
2.3.6 Archeologische verwachting (LS05).....	17
3 Inventariserend veldonderzoek.....	18
3.1 Doelstelling.....	18
3.2 Methode.....	18
3.3 Resultaten.....	18
3.3.1 Bodemopbouw.....	18
3.3.2 Archeologische indicatoren.....	19
3.3.3 Landschappelijke interpretatie.....	20
3.3.4 Archeologische verwachting.....	20
4 Conclusie.....	22
5 Aanbevelingen.....	24
6 Literatuur.....	25
6.1 Lijst van figuren en kaartbijlagen.....	27

BIJLAGEN

- Bijlage 1. Uden-Piusplein. Archeologische perioden.
- Bijlage 2. Uden-Piusplein. Locatie van het plangebied op de topografische kaart (bron: PDOK).
- Bijlage 3. Uden-Piusplein. Schematische weergave van de plannen in het plangebied (bron: Opdrachtgever).
- Bijlage 4. Uden-Piusplein. Locatie van het plangebied op gemeentelijke beleidskaart (bron: ArchAeO-Rapport 1702).
- Bijlage 5. Uden-Piusplein. Bouwtekeningen met de doorsnedes van de bestaande bebouwing in het plangebied (bron: BHIC).
- Bijlage 6. Uden-Piusplein. Locatie van het plangebied op de geomorfologische kaart (bron: Geomorfologische Kaart 2019).
- Bijlage 7. Uden-Piusplein. Digitaal hoogtemodel met daarop geprojecteerd het plangebied (bron: Actueel Hoogtebestand Nederland 2020).
- Bijlage 8. Uden-Piusplein. Locatie van het plangebied op de bodemkaart (bron: Bodemkaart van Nederland 2021).
- Bijlage 9. Uden-Piusplein. Bekende archeologische gegevens rondom het plangebied (bron: Archis III).
- Bijlage 10. Uden-Piusplein. Het plangebied geprojecteerd op de kadastrale minuutkaart uit 1811-1832 (bron: Beeldbank RCE).
- Bijlage 11. Uden-Piusplein. Het plangebied geprojecteerd op de topografische kaart van 1900 (bron: Topotijdreis Kadaster).
- Bijlage 12. Uden-Piusplein. Het plangebied geprojecteerd op de topografische kaart van 1950 (bron: Topotijdreis Kadaster).
- Bijlage 13. Uden-Piusplein. Het plangebied geprojecteerd op de topografische kaart van 1962 (bron: Topotijdreis Kadaster).
- Bijlage 14. Uden-Piusplein. Het plangebied geprojecteerd op de topografische kaart van 1970 (bron: Topotijdreis Kadaster).
- Bijlage 15. Uden-Piusplein. Het plangebied geprojecteerd op de actuele luchtfoto (bron: PDOK).
- Bijlage 16. Uden-Piusplein. Boorlocaties geprojecteerd op de recente luchtfoto (bron: PDOK).
- Bijlage 17. Uden-Piusplein. Verwachtingskaart voor het plangebied.
- Bijlage 18. Uden-Piusplein. Advieskaart voor het plangebied.
- Bijlage 19. Uden-Piusplein. Boorstaten.

SAMENVATTING

Binnen het plangebied Uden-Piusplein in de gemeente Maashorst zal de bestaande Pius-X-kerk worden herontwikkeld. In de nieuwe gebiedsindeling komt ruimte voor woningen en een zorgcluster. Onder de gehele bebouwing komt een parkeerkelder. De werkzaamheden kunnen een bedreiging zijn voor het archeologische bodemarchief. VUHbs archeologie is verzocht een archeologisch onderzoek in de vorm van een bureauonderzoek en verkennend booronderzoek uit te voeren. In het bureauonderzoek is aan de hand van een inventarisatie en analyse van landschappelijke, archeologische en historische gegevens een archeologische verwachting voor het plangebied opgesteld. In het verkennend booronderzoek is de bodemopbouw in kaart gebracht en de archeologische verwachting uit het bureauonderzoek getoetst. Aan de hand van de resultaten worden aanbevelingen gedaan over het archeologisch vervolgtraject met betrekking tot de voorgenomen werkzaamheden. Dit onderzoek is uitgevoerd aan de hand van een aantal deelvragen:

- 1) Wat is de reeds bekende geo(morfo)logische en bodemkundige opbouw van het plangebied?
- 2) Wat zijn de vooraf bekende en verwachte archeologische sporen en resten binnen het plangebied? Wat is bekend van het karakter, de omvang, (diepte)ligging, uiterlijke kenmerken, datering, gaafheid en conservering van deze sporen en resten?
- 3) Kunnen de bodemopbouw en archeologische verwachting zoals verwacht op basis van het bureauonderzoek onderschreven worden op basis van de boorwaarnemingen?
- 4) Wat zijn de te nemen vervolgstappen om te komen tot een waardering van de eventueel aanwezige archeologische sporen en resten, op basis waarvan uiteindelijk een beleidsbeslissing (meestal een selectiebesluit) genomen kan worden?

Het plangebied ligt op de Peelhorst. Binnen het plangebied worden grofzandige beddingafzettingen uit de Formatie van Beegden verwacht. Boven de beddingafzettingen ligt een dun pakket dekzand met daarin een podzolbodem. In de directe omgeving van het plangebied zijn plaggendecken aangetroffen die lokaal tot 1 m dik zijn. De oudste resten in de regio van het plangebied bestaan uit vuursteenvindplaatsen uit het Laat-Paleolithicum en het Mesolithicum. Door latere landbewerking bestaat de kans dat de restanten van vuursteenvindplaatsen niet meer *in situ* worden aangetroffen. Voor vindplaatsen uit het Laat-Paleolithicum tot en met Mesolithicum geldt om deze reden een middelhoge archeologische verwachting. De sporen en structuren van latere periodes zijn vaak dieper gefundeerd en hierdoor minder kwetsbaar. Voor het plangebied geldt daarom een hoge verwachting op het aantreffen van vindplaatsen uit het (Laat-)Neolithicum tot en met de Vroege Middeleeuwen onder het plaggendeck. Het plangebied ligt in de noordelijke historische kern van Uden. Ten westen van het plangebied stond tot 1886 de 13de of 14de-eeuwse Sint-Petruskerk. De bestaande bebouwing dateert uit 1960. Voor deze tijd stonden er enkele woningen en schuren. Het plangebied krijgt een hoge verwachting toegewezen voor resten uit de Late Middeleeuwen – Nieuwe tijd. Op basis van het verkennend booronderzoek blijkt in de noordelijke helft van het plangebied de natuurlijke ondergrond voor minimaal 50 cm te zijn verstoord. De natuurlijke ondergrond bestaat uit grindige, matig grofzandige beddingafzettingen. Voor de noordelijke helft van het plangebied wordt de algehele archeologische verwachting bijgesteld naar laag. In het zuiden van het plangebied is de bodem minder verstoord en kunnen nog dieper gefundeerde resten worden verwacht. Voor het zuiden van het plangebied geldt daarom een middelhoge verwachting op resten vanaf het (Laat-)Neolithicum tot en met de Nieuwe tijd. De verwachting is dat er alleen nog diep gefundeerde sporen zoals waterputten kunnen worden aangetroffen. Vanwege de bekende verstoringen en de middelhoge archeologische verwachting wordt een vervolgonderzoek op de locatie niet zinvol of noodzakelijk geacht. Om deze reden wordt geadviseerd om in het kader van de huidige geplande graafwerkzaamheden geen archeologisch vervolgonderzoek uit te voeren. Het is aan de bevoegde overheid, de gemeente Maashorst, om op basis van dit advies een besluit te nemen ten aanzien van het vervolgtraject. De archeologische meldingsplicht blijft te allen tijde van kracht. Wanneer tijdens graafwerkzaamheden archeologische sporen of resten worden aangetroffen, dan dient dit, conform artikel 5.10 van de Erfgoedwet 2016, direct te worden gemeld bij de bevoegde overheid.

1 INLEIDING

1.1 KADER EN MOTIVATIE

In opdracht van RHO adviseurs heeft VUhs archeologie een archeologisch bureauonderzoek en verkennend booronderzoek uitgevoerd voor het plangebied Uden-Piusplein te Uden, gemeente Maashorst (bijlage 2). Binnen het plangebied zal de bestaande Pius-X-kerk worden omgebouwd tot een nieuw wooncomplex inclusief parkeergarage (bijlage 3). De naastgelegen huisartsenpraktijk blijft gehandhaafd. Door de werkzaamheden kunnen de bodem en eventueel aanwezige archeologische sporen en resten worden verstoord.

Het gehele westelijk deel van het plangebied en bijna het gehele oostelijke deel ligt op de gemeentelijke archeologische beleidskaart van de voormalige gemeente Uden in een gebied van hoge archeologische waarde: categorie 3 (bijlage 4). De overige delen in het oosten van het plangebied liggen binnen een gebied met een hoge archeologische verwachting: categorie 4.¹

Het plangebied kent in het vigerende bestemmingsplan ‘Woongebieden Kom Uden 2022’ een dubbelbestemming ‘Waarde-Archeologie 2’, op basis waarvan vroegtijdig archeologisch onderzoek uitgevoerd dient te worden naar de eventuele aanwezigheid van archeologische sporen en resten bij bouwwerken met een oppervlak groter dan 250 m² en dieper dan 40 cm onder maaiveld.² Deze grenzen worden overschreden door de voorgenomen werkzaamheden (zie sectie 2.3.1).

Omdat vroegtijdig archeologisch onderzoek noodzakelijk is met betrekking tot deze werkzaamheden, is allereerst een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd. Dit onderzoek is gedaan door F. van den Blink Ma. en is uitgevoerd conform de eisen die gesteld worden in de Kwaliteitsnorm voor de Nederlandse Archeologie (KNA versie 4.1) en BRL 4000, specifiek BRL 4002 (bureauonderzoek).³ VUhs archeologie is gecertificeerd voor het uitvoeren van archeologisch (veld)onderzoek.⁴

1.2 DOEL EN VRAAGSTELLING VAN HET ONDERZOEK

Het doel van het archeologisch onderzoek is een verwachting op te stellen over de eventuele aanwezigheid van archeologische vindplaatsen in het plangebied. In het bureauonderzoek dient aan de hand van bestaande bronnen informatie verworven te worden over bekende of te verwachten archeologische sporen en resten. Deze informatie moest resulteren in een gespecificeerde archeologische verwachting, die in het aansluitende stadium van het onderzoek wordt getoetst door middel van een verkennend booronderzoek. Het booronderzoek heeft tot doel de bodemopbouw en de eventueel aanwezige archeologische sporen en resten binnen het plangebied in kaart te brengen. Uiteindelijk dient het onderzoek te resulteren in een advies ten aanzien van eventueel archeologisch vervolgonderzoek. De vraagstelling van het onderzoek is als volgt:

- 1) Wat is de reeds bekende geo(morfo)logische en bodemkundige opbouw van het plangebied?
- 2) Wat zijn de vooraf bekende en verwachte archeologische sporen en resten binnen het plangebied? Wat is bekend van het karakter, de omvang, (diepte)ligging, uiterlijke kenmerken, datering, gaafheid en conservering van deze sporen en resten?
- 3) Kunnen de bodemopbouw en archeologische verwachting zoals verwacht op basis van het bureauonderzoek onderschreven worden op basis van de boorwaarnemingen?

¹ Kortlang 2017, bijlage 1.

² Planidentificatie NL.IMRO.1991.BPwoongebieden-VA01, www.ruimtelijkeplannen.nl.

³ www.sikb.nl.

⁴ Procescertificaat nr. K94275/06.

- 4) Wat zijn de te nemen vervolgstappen om te komen tot een waardering van de eventueel aanwezige archeologische sporen en resten, op basis waarvan uiteindelijk een beleidsbeslissing (meestal een selectiebesluit) genomen kan worden?

1.3 OPZET VAN HET RAPPORT

De verslaglegging is per uitgevoerd onderdeel van het onderzoek samengesteld. In hoofdstuk 2 zullen de methode en resultaten van het bureauonderzoek worden beschreven (vraag 1 en 2). Als toets van en in aanvulling op het bureauonderzoek zal in hoofdstuk 3 het inventariserend veldonderzoek door middel van boringen worden beschreven (vraag 3). Een conclusie naar aanleiding van het uitgevoerde onderzoek wordt gepresenteerd in hoofdstuk 4 op basis van deze deelvragen. Afsluitend zal in hoofdstuk 5 een advies gegeven worden ten aanzien van vervolgstappen in het kader van de archeologische monumentenzorg (vraag 4).

2 BUREAUONDERZOEK

2.1 DOELSTELLING

Het doel van het bureauonderzoek is het verwerven van informatie over bekende of verwachte archeologische waarden binnen een omschreven gebied aan de hand van bestaande bronnen. Hierbij zullen gegevens verzameld worden met betrekking tot de aan- of afwezigheid, het karakter, de omvang, (diepte)ligging, uiterlijke kenmerken, datering, gaafheid en conservering van archeologische en cultuurhistorische waarden en aardwetenschappelijke gegevens. Het dient te resulteren in een gespecificeerde verwachting, op basis waarvan een beslissing genomen kan worden ten aanzien van eventueel vervolgonderzoek.

2.2 METHODE

Het bureauonderzoek is uitgevoerd conform de specificaties uit de KNA 4.1 en BRL 4002 (LS01 tot en met LS06). Een eerste stap hierin is het afbakenen van het plan- en onderzoeksgebied en het vaststellen van de consequenties van toekomstig gebruik (LS01). In de volgende stappen wordt achtereenvolgens vastgesteld wat de huidige situatie is (LS02), hoe de historische situatie is en of er verstoringen bekend zijn (LS03) en wat de bekende archeologische waarden en aardwetenschappelijke gegevens zijn (LS04).

Voor het beschrijven van de landschappelijke situatie in het plangebied is gebruik gemaakt van geologische, geomorfologische⁵ en bodemkundige kaarten⁶ en het hoogtemodel van het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN).⁷ Voor de beschrijving van de archeologische waarden wordt gebruik gemaakt van Archis III, de online archeologische database van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) en de Archeologische Monumenten Kaart (AMK), en waar mogelijk informatie over eerder gedaan onderzoek en archeologische waarnemingen.⁸ Zo is er tevens informatie opgevraagd bij Heemkundekring Uden. Naast deze informatie wordt ook gebruik gemaakt van gemeentelijke beleids- en verwachtingskaarten. Voor het plangebied betreft dit de archeologische beleidskaart van de voormalige gemeente Uden.⁹ Om de historische situatie van het plangebied te kunnen beschrijven is gebruik gemaakt van historisch kaartmateriaal van de online archieven van het RCE¹⁰ en het kadaster.¹¹ Voor de selectie aan kaarten (nader toegelicht in sectie 3.5) is gekozen omdat deze het meest volledige overzicht geven van de ontwikkelingen binnen het plangebied evenals in de wijdere omgeving. Voor bouwkundige gegevens is gebruik gemaakt van de archieven van archief.

Op basis van de gegevens verkregen uit de hierboven beschreven bronnen wordt een gespecificeerd verwachtingsmodel opgesteld (LS05), waarin zo gedetailleerd mogelijk de verwachte archeologische sporen en resten beschreven worden. Deze rapportage is opgesteld volgens specificatie LS06. Van de gebruikte bronnen wordt een overzicht gegeven in tabel 2.1.

⁵ Geomorfologische Kaart 2022, *broloket.nl*.

⁶ Bodemkaart van Nederland 2022, *broloket.nl*.

⁷ Actueel Hoogtebestand Nederland 2020.

⁸ Archis III, *archis.cultureelerfgoed.nl*.

⁹ Kortlang 2017, bijlage 1.

¹⁰ *beeldbank.cultureelerfgoed.nl*.

¹¹ *www.topotijdreis.nl*.

Bron	Referentie
Archis III (Archeologisch Informatie Systeem)	archis.cultureelerfgoed.nl
Beeldbank RCE (historisch kaartmateriaal)	beeldbank.cultureelerfgoed.nl
Topotijdreis Kadaster (historisch kaartmateriaal)	www.topotijdreis.nl
DINOloket (ondergrondgegevens)	www.dinoloket.nl
Basisregistratie Adressen en Gebouwen (bouwgegevens)	bagviewer.kadaster.nl
Overige literatuur	zie tekst

Tabel 2.1. Uden-Piusplein. Overzicht van de voor het bureauonderzoek gebruikte bronnen.

2.3 RESULTATEN

2.3.1 PLANGEBIED (LS01)

Het plangebied is gelegen aan het Piusplein 113-115 te Uden, in de gemeente Maashorst. Binnen het plangebied vinden herontwikkelingen plaats rond de Pius-X-kerk. Het bestaande kerkgebouw wordt herontwikkeld en uitgebreid met drie woontorens waarin zowel huur- als koopappartementen worden gerealiseerd. De kerktoren blijft gehandhaafd. Onder de bebouwing zal een parkeerkelder worden gerealiseerd. Tussen de woontorens zal een zorgcluster worden gerealiseerd (bijlage 3). Het totale oppervlak van het plangebied bedraagt circa 6.000 m².

Het gehele westelijk deel van het plangebied en bijna het gehele oostelijke deel ligt op de gemeentelijke archeologische beleidskaart in een gebied van hoge archeologische waarde: categorie 3. (bijlage 4) De overige delen in het oosten van het plangebied liggen binnen een gebied met een hoge archeologische verwachting: categorie 4.¹²

Het plangebied kent in het vigerende bestemmingsplan ‘Woongebieden Kom Uden 2022’ een dubbelbestemming ‘Waarde-Archeologie 2’, op basis waarvan vroegtijdig archeologisch onderzoek uitgevoerd dient te worden naar de eventuele aanwezigheid van archeologische sporen en resten bij bouwwerken met een oppervlak groter dan 250 m² en dieper dan 40 cm onder maaiveld.¹³ Deze grenzen worden overschreden door de voorgenomen werkzaamheden.

Er zijn geen bekende gegevens met betrekking tot de milieutechnische condities van het plangebied. Zover bekend is (nog) geen milieukundig bodemonderzoek uitgevoerd met betrekking tot de voorgenomen werkzaamheden. Op basis van de omgevingsrapportage blijken er binnen het plangebied twee brandstoftanks aanwezig te zijn die voor bodemvervuiling kunnen hebben gezorgd.¹⁴ Er zijn geen representatieve peilbuizen in de omgeving op basis waarvan een inschatting kan worden gemaakt van de actuele grondwaterstand.¹⁵ In de nabijheid van het plangebied is een grondwatertrap VIIIId gekarteerd. Bij een grondwatertrap VIIId ligt de gemiddeld hoogste grondwaterstand (GHG) dieper dan 140 cm onder maaiveld en de laagste gemiddelde grondwaterstand (GLG) ligt dieper dan 180 cm onder maaiveld. Met de voorgenomen werkzaamheden is geen wijziging in het grondwaterniveau voorzien, al is het mogelijk dat door de graafwerkzaamheden het grondwaterniveau kan veranderen. Dit kan gevolgen hebben voor de bewaring van archeologische resten, met name de bewaring van organische resten wanneer deze boven het grondwaterniveau komen te liggen.

¹² Kortlang 2017, bijlage 1.

¹³ Planidentificatie NL.IMRO.1991.BPwoongebieden-VA01, www.ruimtelijkeplannen.nl.

¹⁴ Noord-Brabant Omgevingsrapportage, www.noord-brabant.omgevingsrapportage.nl.

¹⁵ DINOloket, www.dinoloket.nl.

2.3.2 HUIDIGE SITUATIE (LS02)

Het plangebied ligt aan het Piusplein 113-115 te Uden, gemeente Maashorst. Ten zuiden van het plangebied ligt de Herpenstraat, ten westen de Burgemeester Buskensstraat en ten oosten de Land van Ravensteinstraat. Ten oosten van het plangebied ligt een huisartsenpraktijk. Deze praktijk zal in de nieuwe inrichting worden gehandhaafd.

Binnen het plangebied is de bebouwing van de Pius-X-kerk aanwezig. Het hoofdgebouw ligt in het noorden van het plangebied. In het zuidwesten staat een separate klokkentoren, in het zuidoosten is een apart samenkomst gebouw aanwezig. Dit gebouw met een maatschappelijke functie, het hoofdgebouw en de klokkentoren zijn gebouwd omstreeks 1960.¹⁶ In 1886 brandde ten westen van het plangebied de 14de-eeuwse Sint-Petruskerk af. De restanten werden gesloopt en er werd op een nieuwe locatie de nieuwe Sint-Petruskerk gebouwd. In de tweede helft van de 20ste eeuw kreeg men behoefte aan een tweede parochiekerk. Dit werd de Pius-X-kerk in onderhavig plangebied. De bebouwing is gefundeerd in een bouwput met funderingspalen of balken. De bouwput is tot circa 2.07 m beneden peil gegraven (bijlage 5). Dit is circa 1.55 m onder het huidige maaiveld. Funderingen reiken lokaal tot 2.12-2.70 m beneden peil (1.57-2.15 m onder maaiveld). Zo heeft de pastorie een kelder tot circa 2.40 m beneden peil (circa 1.85 m onder maaiveld) en heeft het hoofdgebouw funderingen tot 2.70 m beneden peil (2.15 m onder maaiveld). Hier is een ruime bouwput voor uitgegraven.

Binnen het plangebied heeft al enige verstoring van de ondergrond plaatsgevonden bij het graven van kabels en leidingen (fig. 2.1). Het maaiveld ligt op het plein voor het hoofdgebouw hoger dan in het overige deel van het perceel. Het plein ligt op circa 18.1 m NAP en de omliggende perceeldelen op circa 17.5-17.7 m NAP.¹⁷

¹⁶ www.bagviewer.kadaster.nl.

¹⁷ Actueel Hoogtebestand Nederland 2020.

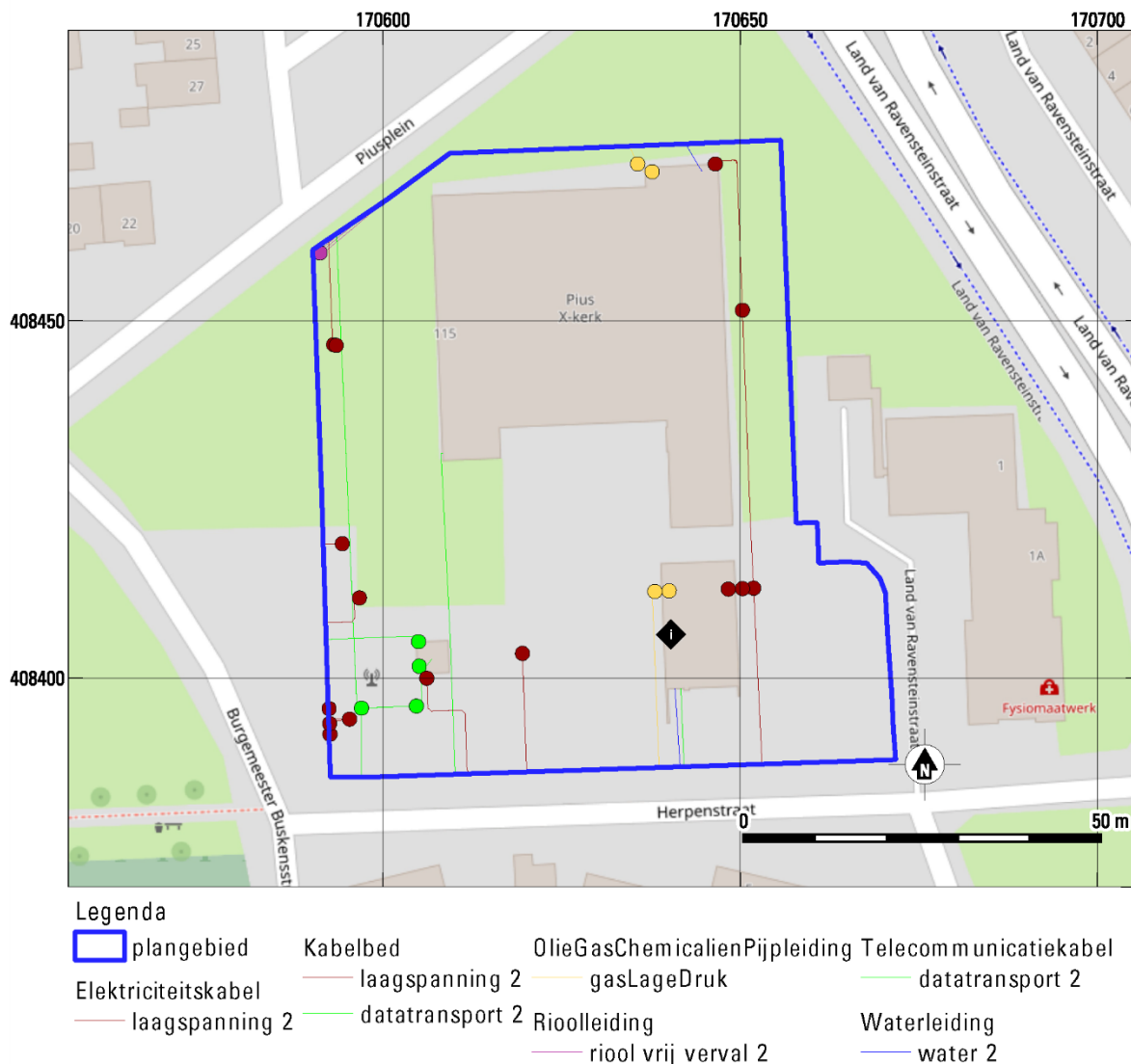

Fig. 2.1. Uden-Piusplein. Locatie van bestaande kabels en leidingen binnen het plangebied (bron: KLIC/kadaster).

2.3.3 LANDSCHAP (LS04)

Het plangebied ligt in het Noord-Brabantse zandgebied. In het bijzonder is het gelegen in het westen van de Peelhorst. Ten westen van de Peelhorst ligt de Roerdalslenk, een tektonisch dalingsgebied tussen de Peelhorst in het oosten en het Kempen Blok in het Westen. Dit dalingsgebied is actief sinds het late Oligoceen (circa 25 miljoen jaar geleden). Door de voortdurende daling zijn de sedimentlagen die sindsdien zijn gevormd dikker dan op de naastgelegen horsten. Vanaf het einde van het Vroeg-Pleistoceen, het Bavelien (circa 1.100.000-850.000 jaar geleden), stroomde de Maas door van de Roerdalslenk.¹⁸ De Maasafzettingen worden gerekend tot de Beegden Formatie en bedekken momenteel nog grotendeels de Peelhorst.¹⁹ Gedurende het Midden-Pleistoceen (850.000-130.000 jaar geleden) verplaatste de rivierloop van de Maas zich steeds meer richting de huidige ligging van de rivier. De Peelhorst is ontstaan door tektonische bewegingen van onder andere de Peelrandbreuk. Deze breuklijn

¹⁸ Berendsen 2008, 141.

¹⁹ TNO-GDN 2023a

ligt op ca. 1.4 km ten zuidwesten van het plangebied. Terrasafzettingen worden op de Peelhorst omhoog gedrukt terwijl er in de Roerdalslenk een daling van de bodem plaatsvindt.

De geomorfologie van het huidige landschap is in grote lijnen ontstaan tijdens de laatste ijstijd, het Weichselien (circa 116.000–11.700 jaar geleden). Tijdens dit glaciaal raakte Nederland niet bedekt onder het landijs, maar lag het land wel in de periglaciaal zone. Tijdens de koudste fase van het Weichselien, het Pleniglaciaal, kon het landschap gekenmerkt worden als een poolwoestijn waar wind en water vrij spel hadden door gebrek aan vegetatie. In deze periode zijn zogenaamde nat-eolische zanden afgezet. Dit zijn zanden die voornamelijk door de wind zijn afgezet, maar ook deels door sneeuwmeltwater zijn omgewerkt. In eerste instantie heeft dit geleid tot de formatie van vlakke, leemhoudende, horizontaal gelaagde pakketten. Voorheen werd deze laag ook wel Oud Dekzand genoemd. Aan het eind van het Weichselien, tijdens een laatste koude fase, is zand nog op kleinere schaal verplaatst. Dit stond voorheen bekend als Jong Dekzand en wordt gekenmerkt door het leemarmere zand en het ontbreken van gelaagdheid. Beide dekzandafzettingen worden tegenwoordig gerekend tot het Laagpakket van Wierden binnen de Formatie van Boxtel.²⁰ Binnen de Peelhorst liggen deze dekzandafzettingen lokaal op de afzettingen uit de Beegden Formatie. Op basis van geologische boringen uit de omgeving van het plangebied blijkt dat het dekzandpakket hier circa 2.6–2.8 m dik kan zijn en direct op de afzettingen uit de Beegden Formatie is gelegen.²¹ Dit staat tegenover pakketten met dekzandafzettingen van bijvoorbeeld 8.90 m dik in de Roerdalslenk.²²

Rond 11.700 jaar geleden werd het Weichselien opgevolgd door het Holoceen, de huidige warme periode. De zandgebieden die eerst nog vatbaar waren voor wind en water werden vastgelegd door de terugkerende vegetatie. Het dekzandlandschap raakte doorsneden door beken die veelal de dalen volgden die al waren gevormd tijdens het Weichselien. Afzettingen die zijn gevormd tijdens het Holoceen beperken zich grotendeels tot deze beekdalen; door de beken gevormde afzettingen worden gerekend tot het Laagpakket van Singraven binnen de Formatie van Boxtel.²³ Op circa 1.8 km ten zuidwesten van het plangebied ligt het beekdal van de Leigraaf.

Tijdens de huidige warme periode, het Holoceen, zijn onder invloed van de inspoeling van humus (gevormd uit afgestorven plantenmateriaal) podzolbodems ontstaan op de relatief arme dekzandgronden. Hierbij is in het dekzand een bodemprofiel ontstaan bestaande uit een donkere, humeuze A-horizont, eventueel op een lichtgrijze E-horizont (uitspoelingshorizont), op een bruine B-horizont (inspoelingshorizont), op de schone C-horizont van het dekzand. Tot in de Romeinse Tijd nam de bevolking en het landbouwareaal op de dekzanden toe en vond bewoning met name plaats rondom de beekdalen op de overgang van droge naar de natte gronden. Na de Romeinse Tijd nam de bevolkingsdichtheid even af, om vanaf de tweede helft van de 6de eeuw weer toe te nemen. Als gevolg van de bevolkingstoename werden ook de hoger gelegen dekzandruggen in gebruik genomen.²⁴

Vanwege toenemende bevolkingsdruk ontstond er een grote vraag naar landbouwgrond in de Late Middeleeuwen. Om de relatief arme zandgronden vruchtbaarder te maken is vanaf deze periode zogenaamde plaggenbemesting toegepast. Hierbij zijn rondom de dorpen zogenaamde plaggendekken ontstaan, bestaande uit opgebracht materiaal dat een menging is van mest en plaggen die zijn gestoken op de heidegronden. Door ploegactiviteiten kan ook een deel van het oorspronkelijke bodemprofiel zijn opgenomen in het plaggendek. Gemiddeld gezien zijn plaggendekken in Noord-Brabant en Limburg circa 0.8 m dik.²⁵

Het plangebied is op de geomorfologische kaart (bijlage 6) niet gekarteerd vanwege de ligging binnen de bebouwde kom van Uden. De bebouwde kom van Uden ligt in zijn geheel op de plateau-achtige horst van de Peelhorst (code 4F01) welke lokaal is afgedekt door dekzandafzettingen. Naar verwachting

²⁰ TNO-GDN 2023b.

²¹ GeoTop, Boringen B45H0111, B45H0110; www.dinoloket.nl.

²² GeoTop, Boring B45G0144; www.dinoloket.nl.

²³ TNO-GDN 2023b.

²⁴ Theuws *et al.* 2011, 60–78.

²⁵ Deeben *et al.* 2007.

zijn in het plangebied ook terrasafzettingen van de Beegden Formatie aanwezig die worden afgedekt door dekzandafzettingen van de Boxtel Formatie (Laagpakket van Wierden). Langs de rand van de Peelhorst zijn enkele dalvormige laagtes aanwezig die voor de afwatering van de Peelhorst zorgen. Langs de westrand van de Peelhorst ligt een horstglooiing (code 3H01). Op het digitaal hoogtemodel (bijlage 7) valt te zien hoe Uden op de rand van de Peelhorst is gelegen. De hogere delen van de Peelhorst liggen ten oosten van Uden op een gemiddelde hoogte van circa 20.0–22.0 m NAP. Uden en de omgeving van het plangebied liggen op circa 17.5–17.8 m NAP. Ten oosten van de Peelrandbreuk is de maaiveldhoogte circa 13.0–14.0 m NAP en in de Roerdalslenk duikt het maaiveld naar een hoogte van circa 9.0–10.0 m NAP. Aan de rand van de Peelhorst zijn een aantal dalvormige laagtes zichtbaar, zoals circa 600 m ten noorden en circa 800 m ten zuiden van het plangebied. Een dergelijke laagte is niet zichtbaar in de directe omgeving van het plangebied. Wel is er een verhoging van het maaiveld aanwezig ten oosten van het plangebied op het voormalige Kerkplein en binnen het plangebied ten zuiden van het hoofdgebouw. Binnen het plangebied varieert hierdoor de maaiveldhoogte van circa 17.5 m NAP tot 18.0 m NAP.

Op de bodemkaart (bijlage 8) is het plangebied ook niet gekarteerd. Omdat binnen het plangebied waarschijnlijk een dekzandpakket boven op de plateau-achtige horst is gelegen, moet er rekening worden gehouden met een eventuele podzolbodem in de top van het dekzand. Op circa 200 m ten noorden van het plangebied zijn hoge zwarte enkeerdgronden in leemarm en zwak lemig fijn zand gekarteerd (code zEZ21). Naast deze gronden zijn er ook in de omgeving van Uden laarpodzolgronden van leemarm en zwak lemig fijn zand (code cHn21) aanwezig. In de dalvormige laagtes langs de rand van de Peelhorst liggen juist de nattere gooreerdgronden van leemarm en zwak lemig fijn zand (code pZn21). Afgaande op het hoogtemodel ligt het plangebied zeer waarschijnlijk niet binnen zo'n dalvormige laagte. Er moet dus rekening worden gehouden met een hoge zwarte enkeerdgrond of een laarpodzolgrond binnen de contouren van het plangebied. Een hoge zwarte enkeerdgrond kenmerkt zich door een aangebracht plaggendeck van tenminste 50 cm dik. Dergelijke gronden liggen op de (oude) bouwlandgronden op het dekzand. Op de Peelhorst kan de eerdlaag zwart of zeer donkergrijs van kleur zijn met binnen 1 meter een geelbruine, humusarme, B-horizont. Bij laarpodzolgronden is de bovengrond circa 30–50 cm dik boven een matig humeuze B-horizont.²⁶ De kans is klein, maar er moet ook rekening worden gehouden met een eventuele oudere bodem binnen de terrasafzettingen van de dieper gelegen Beegden Formatie.

2.3.4 ARCHEOLOGIE (LS04)

In de omgeving van het plangebied is al eerder archeologisch onderzoek verricht (bijlage 9). In de volgende alinea's wordt een overzicht gegeven van de relevante bekende gegevens van onderzoeken en vondstlocaties in een straal van 500 m van het plangebied. Hiervoor is de database van Archis III²⁷ geraadpleegd en is contact gezocht met Heemkundekring Uden voor het opvragen van eventuele gegevens die niet bekend zijn in Archis III.

Archeologische monumenten (AMK)

In een straal van 500 m zijn rond het plangebied geen AMK-terreinen geregistreerd.

Archeologische onderzoeksmeldingen

Direct ten westen van het plangebied heeft in 2012 een bureauonderzoek plaatsgevonden ten behoeve van het bestemmingsplan 'Uden-Centrum 2013'.²⁸ Het bureauonderzoek besloeg een groter onderzoeksgebied. Specifiek voor de omgeving van onderhavig plangebied is aangewezen dat het onderdeel was het historisch centrum van Uden dat zich rond de Petruskerk had gevormd. Ten zuiden

²⁶ Baker/ Schelling 1989.

²⁷ *archis.cultureelerfgoed.nl*.

²⁸ Archis zaakidentificatie 2391722100; Keunen *et al.* 2012.

hiervan ligt een kern rond de kapel van Uden en nog verder in het zuiden ligt de lintbebouwing langs de Udense markt. Op de voormalige locatie van de Petruskerk ligt hedendaags de militaire begraafplaats. Vanwege de historische kern in de directe omgeving van het plangebied is hier een hoge archeologische verwachting aan gegeven. De kern is daarnaast van hoge cultuurhistorische waarde.

Circa 110 m ten oosten van het plangebied, aan de Herpenstraat 60, heeft in 2017 een archeologisch vooronderzoek plaatsgevonden.²⁹ Tijdens het vooronderzoek is vastgesteld dat er een hoge verwachting geldt voor archeologische resten vanaf het Neolithicum. Met het veldonderzoek is een intacte hoge zwarte enkeerdgrond aangetroffen. Het plaggendek is 80 tot 105 cm dik. In de zuidelijke en centraal gelegen boringen komen deels intacte bodems voor in de top van de natuurlijke ondergrond van fluvioperiglaciale zanden of beddingzanden (Formatie van Beegden). In 2018 volgde een proefsleuvenonderzoek.³⁰ Het onderzoeksgebied ligt in een laaggelegen gebied met fluvioperiglaciale afzettingen waarin veldpodzolgronden zijn gevormd. Er werden onder het plaggendek geen relevante archeologische sporen en resten gevonden. In het centraal noordelijke deel bleek het archeologisch niveau verstoord. Er is voor het onderzoeksgebied geen vervolgonderzoek geadviseerd.

Aan de Aldetiendstraat, circa 280 m ten zuidoosten van het plangebied, is in 2006 een bureau- en booronderzoek uitgevoerd.³¹ Binnen het onderzoeksgebied liggen moderpodzolgronden. Onder het plaggendek bleken deze podzolgronden in het zuiden van het plangebied tot in de B-horizont te zijn onthoofd. In het noordelijk deel waren de podzolgronden tot de top van de C-horizont niet meer intact. Bij het booronderzoek zijn aardewerkfragmenten uit de Prehistorie en de Late Middeleeuwen aangetroffen. Ondanks de hoge kans dat er nog archeologische resten kunnen worden aangetroffen is er geen vervolgonderzoek geadviseerd. Wel is geadviseerd om de graafwerkzaamheden verder te laten begeleiden door amateurarcheologen. Aan de Leeuweriksweg 2-10 is in 2022 een bureau- en booronderzoek uitgevoerd.³² De onderzoekslocatie ligt circa 345 m ten zuidoosten van het plangebied. Binnen het plangebied zijn op 95-115 cm onder maaiveld terrasafzettingen (Formatie van Beegden) aangetroffen. Op 85 cm onder maaiveld ligt een B-horizont afgedekt door een plaggendek. Vanwege intacte bodemopbouw heeft het plangebied een hoge verwachting op archeologische resten uit het Laat-Paleolithicum tot en met de Vroege Middeleeuwen. Er is geadviseerd om bij verstoringen dieper dan 65 cm onder maaiveld een proefsleuvenonderzoek uit te voeren.

Circa 340 m ten zuidwesten van het plangebied is bij de Kruisherenkapel in 2012 een archeologische begeleiding uitgevoerd.³³ De begeleiding bestond uit het afgraven van de kerkvloer en het begeleiden van de graafwerkzaamheden voor de verwarming. Binnen de Kruisherenkapel bestaat de bodem voornamelijk uit ophogings- en verstoringslagen. In de verstoringslagen zat veel puin van mogelijk het voormalige kloostergebouw. Er is één archeologisch spoor aangetroffen: een 17de-eeuwse kloostermuur. Overige sporen bestonden uit ophogingslagen of kuilen uit de 20ste eeuw. Het verwachte (laat)middeleeuwse niveau was niet meer aanwezig. Aan het Lieve Vrouwenplein, circa 345 m ten zuidwesten van het plangebied, is in 2012 ook een begeleiding uitgevoerd.³⁴ Zo werd de herbestrating van het Lieve Vrouwenplein begeleid. Bij rioleringswerkzaamheden was vastgesteld dat de funderingen van een voormalige kapel nog in de ondergrond aanwezig waren. De kapel behoorde tot het voormalige Kruisherenklooster. De kapel dateert uit de 14de eeuw. In de kapel zijn begravingen aangetroffen. De graven zijn niet verder onderzocht. Een hoeveelheid botten is verzameld door de Heemkundekring. De begraven personen waren volwassenen van beide geslachten. Een deel van de plattegrond van het 17de-eeuwse klooster kon worden onderzocht. Zo is er een achtzijdige Mariakapel aangetroffen.

²⁹ Archis zaakidentificatie 4037642100; Kalisvaart 2017.

³⁰ Archis zaakidentificatie 4630854100; Buikema 2018.

³¹ Archis zaakidentificatie 2114353100; Keijers 2006.

³² Archis zaakidentificatie 5274480100; Melman/ De Wit 2023.

³³ Archis zaakidentificatie 2365876100; De Baere 2016.

³⁴ Archis zaakidentificatie 2382642100; Schabbink, 2013.

In 2020 zijn er verschillende sloopwerkzaamheden ten behoeve van de nieuwe ringbaan begeleid, op circa 480 m ten westen van het plangebied.³⁵ Nabij het onderzoeksgebied was eerder een vindplaats uit de Vroege tot Volle Middeleeuwen opgegraven. Binnen het onderzoeksgebied zijn geen concrete sporen die tot de vindplaats behoren aangetroffen. De sporen lijken sporen van landgebruik te zijn.

Archeologische vondstmeldingen

Op de locatie van de voormalige Petruskerk, circa 95 m ten westen van het plangebied, zijn met een metaaldetector in 1980 twee duiten uit de Vroege Nieuwe tijd aangetroffen.³⁶ Het betreft tweemaal een Halve Oord uit Gelderland met een afbeelding van Philips II. Circa 40 m ten noordoosten is door een buurtbewoner dat deze regelmatig metaalslakken bij werkzaamheden in zijn achtertuin aantrof.³⁷ De metaalslakken dateren overwegend uit de Vroege tot Late Middeleeuwen. De datering is gebaseerd op een vindplaats aan de Schouwstraat en Schepersweg. De vondstlocatie bevat ook twee aardewerkfragmenten uit de Midden Bronstijd.

Conclusie

In de omgeving van het plangebied heeft men voornamelijk archeologische resten uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd aangetroffen. Resten waren gerelateerd aan de voormalige Kruisherenklooster en -kapel. Bij onderzoeken in de meer directe omgeving van het plangebied vond men een hoge zwarte enkeerdgrond op fluvioperiglaciale afzettingen (Formatie van Beegden). In de natuurlijke ondergrond waren podzolbodems aanwezig. Deze zijn afhankelijk van het perceelgebruik nog grotendeels intact. Er zijn in de directe omgeving nog geen concrete archeologische vindplaatsen aangetroffen. Er missen met name gegevens van periodes ouder dan Late Middeleeuwen.

2.3.5 HISTORISCHE SITUATIE (LS03)

Het toponiem Uden komt voor het eerst voor in historische bronnen omstreeks 1190 (*Uthen*). De betekenis van het toponiem is niet bekend.³⁸ De huidige bebouwde kom van Uden is gevormd uit de historische kernen van Uden en dertien buurtschappen. Het plangebied ligt in de historische kern van Uden. Op het Kadastraal Minuutplan uit 1811-1832 (bijlage 10)³⁹ is te zien hoe de historische kern uit drie bewoningskernen is opgebouwd. Het plangebied is onderdeel van de kern die zich rond de voormalige Sint-Petruskerk situeert. Ten zuiden hiervan ligt een kern rond het Kruisherenklooster. Een derde bewoningslint ligt langs de Markt van Uden. Het westen en noordwesten van het plangebied zijn bebouwd met huizen. Centraal is een schuur aanwezig. De percelen ten oosten van de woningen en de schuur zijn in gebruik als tuin, hooi- en bouwland. De beoogde nieuwbouw raakt delen van de 19de-eeuwse bebouwing (fig. 2.2). De Sint-Petruskerk die ten westen van het plangebied heeft gelegen is in 1886 afgebrand. De eerste parochiekerk op deze locatie dateert uit het einde van de 13de of het begin van de 14de eeuw.⁴⁰ Tot 1883 stond de bijbehorende pastorie aan de Herpenstraat, direct ten zuiden van het plangebied. Eind 19de eeuw verhuisde de pastorie naar de Kapelstraat. Nadat de kerk volledig was uitgebrand werd de nieuwe Sint-Petruskerk circa 520 meter zuidelijker gebouwd.

De topografische kaart uit 1900 en 1950 (bijlage 11 en 12) weergeven op de voormalige locatie van de kerk alleen nog een begraafplaats. In het plangebied is nog één boerderij en schuur aanwezig. De overige percelen zijn in gebruik als tuin, wei- en bouwland. In 1960 wordt in het plangebied de Pius X

³⁵ Archis zaakidentificatie 4769779100; Goossens/ Duivenvoorde, 2020.

³⁶ Archis zaakidentificatie 3218076100

³⁷ Archis-zaakidentificatie 4596098100.

³⁸ Van Berkel/ Samplonius 2018.

³⁹ Beeldbank RCE, objectnummer MIN10155M01, beeldbank.cultureelerfgoed.nl.

⁴⁰ Brabants Historisch Informatie Centrum; www.bhic.nl.

kerk gebouwd.⁴¹ Er was op dat moment de behoefte aan een tweede kerk in de parochie van Uden. Bij de kerk wordt een losstaande klokkentoren en een nieuwe pastorie gerealiseerd. Voorafgaand aan de bouw van deze kerk is het plangebied ontgraven. Deze ontgraving staat weergegeven op de topografische kaart uit 1962 (bijlage 13). Deze ontgraving staat niet geregistreerd in het bestand met ontgravingen van na 1950 door de provincie Noord-Brabant. Het originele kerkhof op de locatie van de voormalige Sint-Petruskerk is omgevormd naar een militaire begraafplaats met militaire slachtoffers uit de Tweede Wereldoorlog.⁴² Deze nieuwe indeling, en de nieuwe bebouwing in het plangebied, is zichtbaar op de topografische kaart uit 1970 (bijlage 14). De contouren van de voormalige Sint-Petruskerk zijn ten noorden van de militaire begraafplaats nog zichtbaar op het maaiveld.

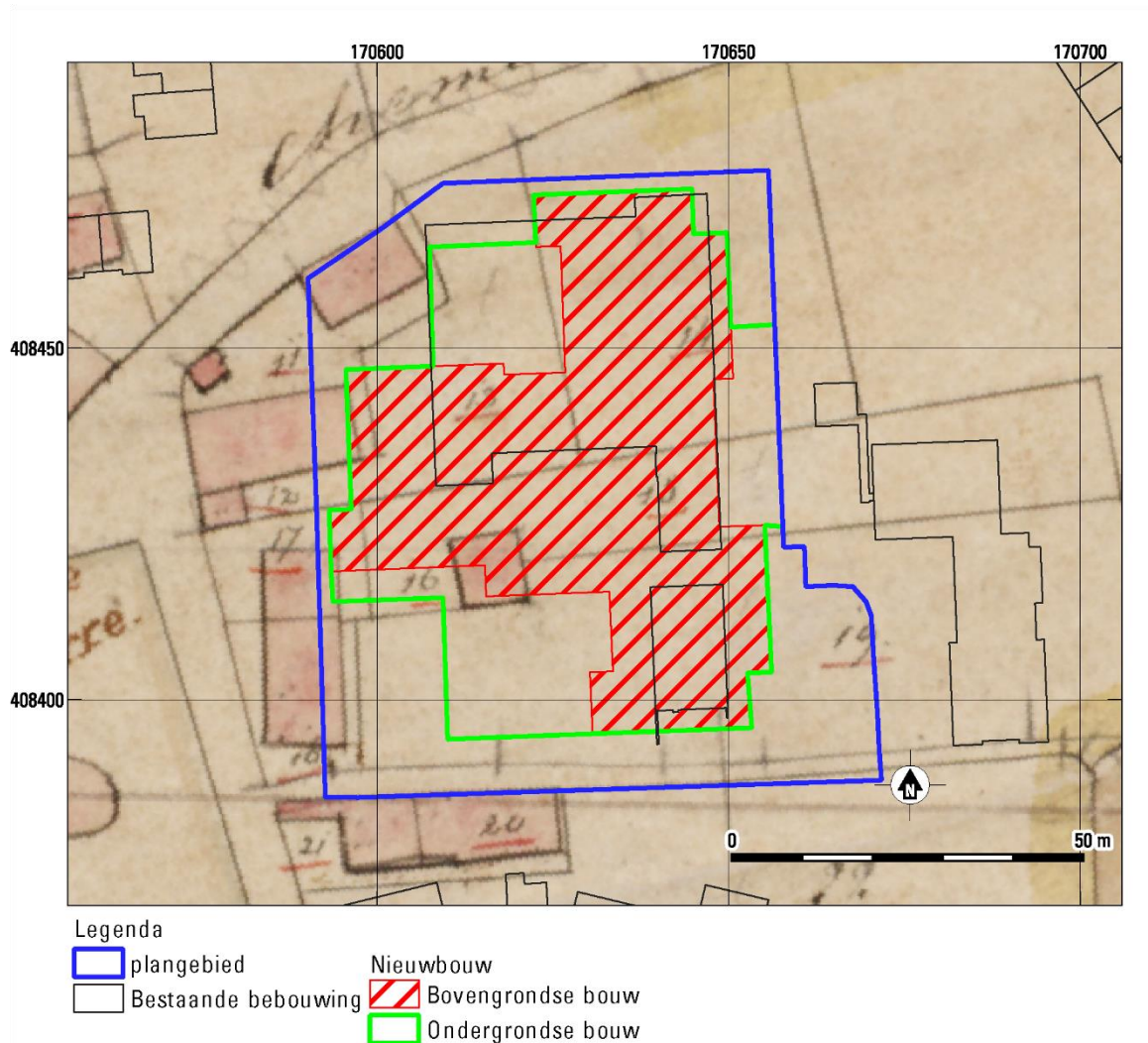

Fig. 2.2. Uden-Piusplein. Weergaven van het plangebied en de contouren van de beoogde nieuwbouw geprojecteerd op het Kadastraal Minuutplan 1811-1832. (bron: Beeldbank RCE/ Opdrachtgever).

⁴¹ www.bagviewer.kadaster.nl.

⁴² www.tracesofwar.nl.

2.3.6 ARCHEOLOGISCHE VERWACHTING (LS05)

Het plangebied is gelegen op de Peelhorst in het Noord-Brabants zandgebied. De ondergrond van het plangebied bestaat waarschijnlijk uit terrasafzettingen van de Beegden Formatie afgedekt door dekzandafzettingen behorende tot het Laagpakket van Wierden van de Boxtel Formatie. Bij onderzoeken in de omgeving van het plangebied blijkt dat de bodemopbouw uit hoge zwarte enkeerdgronden bestaat. De dikte van het plaggendek ligt tussen ca. 80 en 100 cm. Daaronder is vaak nog een podzolbodem aangetroffen.

Als binnen het plangebied een vergelijkbare bodemopbouw aanwezig is betekent dit dat eventuele archeologische resten in goede conditie kunnen worden aangetroffen. De oudste resten bestaan uit vindplaatsen uit het Laat-Paleolithicum en het Mesolithicum. Dergelijke vindplaatsen bestaan vaak uit vuursteen- en houtskoolstrooiingen. Deze resten zijn ondiep gefundeerd en hierdoor kwetsbaar voor latere bodembewerkingen. Omdat er in het plangebied een bouwlanddek wordt verwacht kunnen de vindplaatsen van jager-verzamelaars zijn aangetast door latere landbewerkingen en zijn hierdoor niet meer *in situ* aanwezig. Voor vindplaatsen uit het Laat-Paleolithicum tot en met Mesolithicum geldt om deze reden een middelhoge archeologische verwachting.

De sporen en structuren van latere periodes zijn meestal dieper gefundeerd en hierdoor minder kwetsbaar. In de directe omgeving van het plangebied zijn nog geen vindplaatsen van voor de Volle Middeleeuwen aangetroffen, maar daar tegenover staat dat er in een aantal omliggende plangebieden met een intact bodemprofiel pas in de nabije toekomst een gravend onderzoek zal plaatsvinden. Vindplaatsen bestaan onder andere uit resten van nederzettingen, grafvelden en sporen van landbouwactiviteiten en bevatten bijvoorbeeld grondsporen en anorganische resten (aardewerk, natuursteen, bouw materiaal, metaal etc.). Organische resten worden naar verwachting voornamelijk aangetroffen in vochtige contexten zoals waterputten en diepere greppels. Voor het plangebied geldt een hoge verwachting op het aantreffen van vindplaatsen uit het (Laat-)Neolithicum tot en met de Vroege Middeleeuwen.

Het plangebied is onderdeel van de noordelijke historische kern van Uden. Ten zuiden van deze kern liggen nog twee historische bewoningskernen bij o.a. het Kruisherenklooster en de Markt. Ten westen van het plangebied stond tot 1886 de Sint-Petruskerk. In dat jaar is de kerk afgebrand en werd een nieuwe Sint-Petruskerk gebouwd op circa 520 m ten zuiden van het plangebied. Op de oude locatie bleef het kerkhof in gebruik. De eerste Sint-Petruskerk was de parochiekerk van Uden welke aan het einde van de 13de of het begin van de 14de eeuw is gebouwd. Ten zuiden van het plangebied stond de bijbehorende pastorie. Aan het begin van de 19de eeuw waren in het westen van het plangebied drie huizen aanwezig, net als een schuur centraal in het plangebied. De huidige Pius-X kerk in het plangebied is gebouwd in 1960 omdat er behoefte was aan een tweede parochiekerk in Uden. De huizen en schuur die in het plangebied stonden zijn toen verdwenen. Omdat het plangebied in deze laatmiddeleeuwse kern ligt krijgt het plangebied een hoge verwachting op archeologische resten uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe Tijd. Binnen het plangebied kunnen funderingsresten van de bekende historische boerderijen en eventuele voorgangers worden verwacht, net als erfstructuren en sporen van landgebruik. De trefkans buiten de contouren van de bestaande bebouwing is hierbij hoog. Bij de bouw van de kerk heeft mogelijk enig grondverzet plaatsgevonden. Ook is er onder de huidige pastorie een kelder gegraven. Er moet rekening worden gehouden met een aantasting van het archeologische niveau in de nabijheid van de bestaande bebouwing. Voor het plangebied geldt verder een hoge verwachting op het aantreffen van archeologische resten uit de Late Middeleeuwen – Nieuwe tijd.

3 INVENTARISEREND VELDONDERZOEK

3.1 DOELSTELLING

Het inventariserend veldonderzoek (IVO) dient ertoe het voorgestelde verwachtingsmodel ten aanzien van de archeologische waarden van het plangebied te verifiëren en met veldwaarnemingen te completeren. Het huidige onderzoek is uitgevoerd als een verkennend booronderzoek. Hierbij dient de bodemopbouw en het landschap in kaart gebracht te worden om daarmee te komen tot een actuele archeologische verwachting voor het plangebied. Een ander belangrijk aandachtspunt voor het onderzoek is het vaststellen van de mate van verstoring van het plangebied die van invloed is op de archeologische verwachting.

3.2 METHODE

Voorafgaand aan de uitvoering van het booronderzoek is een Plan van Aanpak opgesteld.⁴³ Het booronderzoek is uitgevoerd conform de specificatie VS03 uit de KNA 4.1 en BRL 4003. Verslaglegging van het booronderzoek vindt plaats volgens specificatie VS05.

Voor het verkennend booronderzoek zijn acht boringen binnen het plangebied gezet. De boringen zo goed mogelijk verspreid in het plangebied geplaatst. Daarbij is rekening gehouden met de begrenzing van de beoogde nieuwbouw en de locatie van bestaande kabels en leidingen. Boring 1 is een paar meter westelijker geplaatst dan de beoogde boorlocatie om de bodemopbouw op verdere afstand van de bebouwing te kunnen bepalen. Om dezelfde reden is er een negende boring als referentie geplaatst buiten het plangebied. Als uitgangspunt zijn de boringen doorgezet tot in de top van de natuurlijke ondergrond. Dit is met uitzondering van de referentieboring in alle boringen bereikt. Bij de referentieboring werd de natuurlijke ondergrond niet binnen 120 cm onder maaiveld aangetroffen. Er is afgeweken van het Plan van Aanpak in het kader van de te graven profielput. In het gehele plangebied is de bovengrond dikker dan 1 m. Het graven van een profielput werd om deze reden niet zinvol noch noodzakelijk geacht.

Voor de uitvoering van de boringen is gebruik gemaakt van een Edelmanboor met een diameter van 7 cm. Alle boorlocaties zijn ingemeten met behulp van GPS. De hoogteligging is bepaald aan de hand van het digitale hoogtemodel.⁴⁴ De ligging van de uitgevoerde boringen (en hun relatie tot het oorspronkelijk geplande boorgrid) is weergegeven in bijlage 16.

Van de boringen is het materiaal per laag beschreven volgens de Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode (ASB).⁴⁵ De beschrijving is digitaal vastgelegd met behulp van het *software* pakket Deborah3 v1.1.106.⁴⁶ Naast lithologische en bodemkundige aspecten is aandacht besteed aan het voorkomen van archeologische indicatoren zoals houtskool, verbrande klei/leem, aardewerk, (on)verbrand bot, natuursteen, fosfaatvlekken, baksteen en andere niet natuurlijke insluitsels. De boorstaten zijn weergegeven in bijlage 18.

3.3 RESULTATEN

3.3.1 BODEMOPBOUW

⁴³ PvA Uden-Piusplein; opgesteld op 25 mei 2023.

⁴⁴ Actueel Hoogtebestand Nederland 2020.

⁴⁵ Nederlands Normalisatie-instituut 1989; Bosch 2007.

⁴⁶ RAAP 2017.

Binnen het plangebied is in alle boringen een eenduidig bodemprofiel waargenomen. De natuurlijke ondergrond bestaat uit zwak siltig, matig grof, matig grindig zand. Dit zand is licht grijs wit van kleur en wordt meer grindrijk naarmate men dieper komt. De top van de natuurlijke afzettingen ligt op 140 – 230 cm onder maaiveld (16.18 – 15.32 m NAP (fig. 3.1). In boring 6 is boven de matig grofzandige afzettingen een 40 cm dik pakket van zwak siltig, matig fijn zand met enige ijzervlekken aanwezig. De bovenzijde van dit pakket ligt op 150 cm onder maaiveld (16.17 m NAP; fig. 3.2). Ter plaatse van boring 4, in het westen van het plangebied, is tussen 280 en 290 cm onder maaiveld (14.93-14.83 m NAP) sterk zandig, zwak grindig leem waargenomen.

De bovengrond bestaat uit afwisselende zandpakketten van zwak siltig, matig fijn zand met enkele grindfragmenten. De pakketten zijn overwegend donker bruingrijs tot donker grijsbruin van kleur en matig humeus van aard. De bovengrond wordt aan de onderzijde begrensd met een ijzerbandje. De bovengrond bestaat uit meerdere geroerde pakketten. In boring 8 is op 110 cm onder maaiveld een fragment wit, modern, aardewerk aangetroffen. Referentieboring 9 bevatte op 70 cm onder maaiveld een stuk plastic. Ook zijn er nog goed bewaarde houtresten waargenomen. Het ging hier om natuurlijke houtfragmenten van takjes. Het geroerde pakket is 140 cm dik in boring 7 tot 230 cm dik in boring 4.

Fig. 3.1. Uden-Piusplein. Boorprofiel boring 2, 0-240 cm onder maaiveld. De leesrichting van linksboven naar rechtsonder (d.d. 06-06-2023).

Fig. 3.2. Uden-Piusplein. Boorprofiel boring 6, 0-200 cm onder maaiveld. De leesrichting van linksboven naar rechtsonder (d.d. 04-06-2023).

3.3.2 ARCHEOLOGISCHE INDICATOREN

In boring 8 is op 110 cm onder maaiveld een fragment wit, modern, aardewerk waargenomen. Bij boring 9 is op 70 cm onder maaiveld in de geroerde bovengrond een stuk plastic aangetroffen. Er zijn tijdens het verkennend booronderzoek geen verdere archeologische indicatoren waargenomen.

3.3.3 LANDSCHAPPELIJKE INTERPRETATIE

Het plangebied is onderdeel van de Peelhorst en heeft een natuurlijke ondergrond van grofzandige, fluviatiele afzettingen van de Formatie van Beegden. In het zuiden van het plangebied is boven deze oude Maasafzettingen op een diepte van 150 cm onder nog een pakket dekzand (16.17 m NAP) van 40 cm dik waargenomen. Dit dekzandpakket is onderdeel van het Laagpakket van Wierden binnen de Formatie van Boxtel. Er is geen dekzandpakket aangetroffen in de overige boringen. De top van de fluviatiele afzettingen ligt in vijf van de acht boringen op een hoogte van 15.58 – 15.32 m NAP (200 – 230 cm onder maaiveld). Deze boringen liggen in de noordelijke helft van het plangebied. In de zuidelijke helft van de boringen ligt de top van de Maasafzettingen op een diepte van 16.18 – 15.77 m NAP (140 – 190 cm onder maaiveld).

Op basis van veldonderzoeken in de omgeving van het plangebied werd ook de kans groot geacht dat er binnen het plangebied een podzolbodem afgedekt door een dik plaggendek aanwezig zou zijn. Circa 110 cm ten oosten van het plangebied is bij een proefsleuvenonderzoek een veldpodzolgrond waargenomen binnen een dekzandpakket. Onder het dekzandpakket zijn afzettingen uit de Formatie van Beegden aangetroffen.⁴⁷ De top van de natuurlijke ondergrond ligt in dit onderzoeksgebied op een hoogte van 16.20 – 16.85 m NAP.

De top van de natuurlijke ondergrond is in het plangebied niet meer intact. Dit is vastgesteld op basis van de afwezigheid van een podzolbodem in alle boorprofielen en de aanwezigheid van een dekzandpakket in maar een enkele boring (boring 6). Op basis van de NAP-hoogte van de waargenomen fluviatiele afzettingen valt te concluderen dat de natuurlijke ondergrond in het noorden en noordoosten van het plangebied voor tenminste 50 cm is afgegraven. In de zuidelijke helft van het plangebied is deze verstoring in mindere mate aangetroffen, maar is de bodem alsnog dusdanig afgegraven dat het originele dekzandpakket grotendeels is verdwenen. Op de topografische kaart van 1962 (bijlage 13) zijn binnen het plangebied twee lijnen weergegeven die op een afgraving van de oude percelen wijzen. Op basis van het booronderzoek kan worden gesteld dat de afgraving in het voormalige zuidelijke perceel minder diep reiken dan van het noordelijke perceel.

3.3.4 ARCHEOLOGISCHE VERWACHTING

Op basis van het bureauonderzoek had het plangebied een middelhoge verwachting voor resten uit het Laat-Paleolithicum tot en met het Mesolithicum en een hoge verwachting op archeologische resten vanaf het (Laat-) Neolithicum tot en met de Nieuwe tijd. Er werden vindplaatsen uit het Laat-Paleolithicum tot en met het Mesolithicum verwacht in de top van de terrasafzettingen van de Formatie van Beegden. Vindplaatsen uit het (Laat-)Neolithicum tot en met de Vroege Middeleeuwen worden verwacht onder het plaggendek, in de top van de natuurlijke ondergrond. Sporen uit de Late Middeleeuwen en de Nieuwe Tijd konden worden verwacht vanaf het maaiveld.

Vanwege de aangetroffen verstoring wordt de algehele archeologische verwachting voor de noordelijke helft van het plangebied bijgesteld naar een lage verwachting. Hier heeft een verstoring van minimaal 50 cm van de natuurlijke ondergrond plaatsgevonden. Deze verstoringsdiepte is gebaseerd op het verschil in diepteligging tussen de C-horizont in boringen 1 - 4 en 8 en de boringen 5 t/m 7.

In de zuidelijke helft van het plangebied lijkt de waargenomen ontgraving minder diep te reiken. Hoeveel van het natuurlijk bodemprofiel is afgegraven, is voor dit deel van het plangebied niet goed vast te stellen. Verwachting is dat het historisch niveau niet meer intact is, aangezien deze vanaf het maaiveld werd verwacht. De meer kwetsbare vuursteenvindplaatsen zullen in de top van de natuurlijke bodem ook niet meer intact worden aangetroffen. Voor de periode van het Laat-Paleolithicum tot en met het Mesolithicum wordt de archeologische verwachting bijgesteld naar laag. Voor de periode vanaf het (Laat-

⁴⁷ Archis zaakidentificatie 4630854100; Buikema 2018, 27-28.

) Neolithicum tot en met de Nieuwe Tijd kunnen nog dieper gefundeerde sporen en structuren zoals waterputten worden aangetroffen. Om deze reden geldt er voor het zuiden van het plangebied nog een middelhoge archeologische verwachting vanaf het (Laat-) Neolithicum tot en met de Nieuwe tijd. Alleen onder de bestaande bebouwing worden geen archeologische niveaus meer verwacht. De archeologische verwachting voor het plangebied staat weergegeven in bijlage 17.

4 CONCLUSIE

Binnen het plangebied Uden-Piusplein in de gemeente Maashorst zal de bestaande Pius-X-kerk worden herontwikkeld. In de nieuwe gebiedsindeling komt ruimte voor woningen en een zorgcluster. Aan het bestaande kerkgebouw worden drie woontorens met huur- en koopappartementen gebouwd. Onder de gehele bebouwing komt een parkeerkelder. De exacte diepteligging van deze parkeerkelder is ten tijde van onderhavig onderzoek niet bekend. De werkzaamheden kunnen een bedreiging zijn voor het archeologische bodemarchief. VUHbs archeologie is verzocht een archeologisch onderzoek in de vorm van een bureauonderzoek en verkennend booronderzoek uit te voeren zodat meer inzicht wordt verkregen in de bodemopbouw en archeologische verwachting van het plangebied, en of aanvullend onderzoek noodzakelijk zal zijn. Dit onderzoek is uitgevoerd aan de hand van een aantal deelvragen die in dit hoofdstuk nader beantwoord zullen worden.

Wat is de reeds bekende geo(morfo)logische en bodemkundige opbouw van het plangebied?

Het plangebied ligt op de Peelhorst in het Noord-Brabants zandgebied. Binnen het plangebied worden beddingafzettingen van de Maas uit het Vroeg tot Midden Pleistoceen verwacht. De hogere ligging van de Peelhorst is ontstaan door tektonische bewegingen langs onder meer de Peelrandbreuk, ten westen van het plangebied. Boven de beddingafzettingen uit de Beegden Formatie is gedurende het Weichselien lokaal een dunne laag dekzand afgezet. Het dekzand behoort tot de Boxtel Formatie (Laagpakket van Wierden). Vanwege het langdurig gebruik van het plangebied als landbouwgrond ligt er naar verwachting een hoge zwarte enkeerdgrond. Onder een plaggendek van tenminste 50 cm dik kan nog (het restant van) een podzolbodem aanwezig zijn. Er kan ook sprake zijn van een laarpodzolgrond, waarbij de bovengrond 30-50 cm dik is. In de directe omgeving van het plangebied zijn plaggendekken aangetroffen die lokaal tot 1 m dik zijn.

Wat zijn de vooraf bekende en verwachte archeologische sporen en resten binnen het onderzoeksgebied? Wat is bekend van het karakter, de omvang, (diepte)ligging, uiterlijke kenmerken, datering, gaafheid en conservering van deze sporen en resten?

Bij de aanwezigheid van een dik plaggendek kunnen archeologische resten nog in goede conditie worden aangetroffen. De oudste resten in de regio van het plangebied bestaan uit vuursteenvindplaatsen uit het Laat-Paleolithicum en het Mesolithicum. Vindplaatsen uit deze periode bestaan uit ondiep gefundeerde sporen en vuursteen- en/of houtskoolstrooiingen. Door latere landbewerking bestaat de kans dat de restanten van vuursteenvindplaatsen niet meer *in situ* worden aangetroffen. Voor vindplaatsen uit het Laat-Paleolithicum tot en met Mesolithicum geldt om deze reden een middelhoge archeologische verwachting.

De sporen en structuren van latere periodes zijn vaak dieper gefundeerd en hierdoor minder kwetsbaar. In de directe omgeving van het plangebied zijn nog geen vindplaatsen van voor de Volle Middeleeuwen aangetroffen, maar daar tegenover staat dat er in een aantal omliggende plangebieden met een intact bodemprofiel pas in de nabije toekomst een gravend onderzoek zal plaatsvinden. Voor het plangebied geldt een hoge verwachting op het aantreffen van vindplaatsen uit het (Laat-) Neolithicum tot en met de Vroege Middeleeuwen onder het plaggendek, in de top van de natuurlijke ondergrond.

Het plangebied ligt in de noordelijke historische kern van Uden. Ten westen van het plangebied stond tot 1886 de 13de of 14de-eeuwse Sint-Petruskerk. Na een brand is de kerk op een andere locatie in Uden herbouwd. De huidige bebouwing bestaat uit de Pius-X kerk met pastorie en is in 1960 gerealiseerd. Voor deze tijd stonden er in het westen van het plangebied enkele woningen en schuren. Binnen het plangebied kunnen funderingsresten van de bekende historische boerderijen en eventuele voorgangers worden verwacht, net als erfstructuren en sporen van landgebruik. Het plangebied krijgt een hoge verwachting toegewezen voor resten uit de Late Middeleeuwen – Nieuwe tijd.

Kunnen de bodemopbouw en archeologische verwachting zoals verwacht op basis van het bureauonderzoek onderschreven worden op basis van de boorwaarnemingen?

De natuurlijke ondergrond bestaat uit grindige, matig grofzandige afzettingen van de Formatie van Beegden. De natuurlijke ondergrond is niet meer intact aangetroffen. In het noorden en noordoosten van het plangebied is de natuurlijke bodem voor tenminste 50 cm ontgraven. Er zal naar verwachting geen archeologische vindplaats meer aanwezig zijn in dit deel van het plangebied. Daarom wordt de algehele archeologische verwachting binnen de noordelijke helft van het plangebied bijgesteld naar laag.

De zuidelijke helft van het plangebied lijkt op basis van de boorprofielen minder diep te zijn ontgraven. Toch kan op basis van omliggende onderzoeken worden gesteld dat ook in dit deel van het plangebied tenminste het natuurlijke podzolprofiel afwezig is. Ook zal het historisch niveau, welke vanaf het maaiveld werd verwacht, niet meer in intacte vorm aanwezig zijn. De meer kwetsbare vuursteenvindplaatsen zullen in de top van de natuurlijke bodem ook niet meer intact worden aangetroffen. Voor de periode van het Laat-Paleolithicum tot en met het Mesolithicum wordt de archeologische verwachting bijgesteld naar laag. Omdat niet kan worden uitgesloten dat er nog wel dieper gefundeerde sporen en structuren onder de verstoorde bovengrond liggen wordt de archeologische verwachting voor vindplaatsen uit het (Laat-)Neolithicum tot en met de Nieuwe tijd bijgesteld naar middelhoog. Alleen onder de bestaande bebouwing worden geen archeologische niveaus meer verwacht. De archeologische verwachting voor het plangebied staat weergegeven in bijlage 17.

Wat zijn de te nemen vervolgstappen om te komen tot een waardering van de eventueel aanwezige archeologische sporen en resten, op basis waarvan uiteindelijk een beleidsbeslissing (meestal een selectiebesluit) genomen kan worden?
Voor de overzichtelijkheid wordt deze vraag beantwoord in het hiernavolgende hoofdstuk 5.

5 AANBEVELINGEN

Binnen het plangebied Uden-Piusplein in de gemeente Maashorst zal de bestaande Pius-X-kerk worden herontwikkeld. In de nieuwe gebiedsindeling komt ruimte voor woningen en een zorgcluster. Aan het bestaande kerkgebouw worden drie woontorens met huur- en koopappartementen gebouwd. Onder de gehele bebouwing komt een parkeerkelder. De exacte diepteligging van deze parkeerkelder is ten tijde van onderhavig onderzoek niet bekend.

Op basis van de resultaten van het bureau- en verkennend booronderzoek kan worden gesteld dat er alleen in het zuiden van het plangebied nog een middelhoge verwachting is op archeologische sporen en structuren uit het (Laat-)Neolithicum tot en met de Nieuwe tijd. Onder de bestaande bebouwing worden geen archeologische niveaus meer verwacht. De werkzaamheden in het zuidelijk deel van het plangebied bestaan uit het graven van de parkeerkelder en het realiseren van de zuidelijke woontoren. De werkzaamheden vinden plaats buiten de bekende historische bebouwing, op een locatie die al grotendeels verstoord is door de bouw van de pastorie. Vanwege de bekende verstoringen en de middelhoge archeologische verwachting wordt een vervolgonderzoek op de locatie niet zinvol of noodzakelijk geacht. De eventuele informatiewinst die hierbij zou worden opgeleverd is zeer gering. Om deze reden wordt geadviseerd om in het kader van de huidige geplande graafwerkzaamheden geen archeologisch vervolgonderzoek uit te voeren.

Het is aan de bevoegde overheid, de gemeente Maashorst, om op basis van dit advies een besluit te nemen ten aanzien van het vervolgtraject. De archeologische meldingsplicht blijft te allen tijde van kracht. Wanneer tijdens graafwerkzaamheden archeologische sporen of resten worden aangetroffen, dan dient dit, conform artikel 5.10 van de Erfgoedwet 2016, direct te worden gemeld bij de bevoegde overheid.

6 LITERATUUR

Actueel Hoogtebestand Nederland, 2020: *AHN4*, Amersfoort.

Bakker, H. de/J. Schelling, 1989: *Systeem van bodemclassificatie voor Nederland. De hogere niveaus* (2de gewijzigde druk), Wageningen.

Berendsen, H.J.A., 2008: *De vorming van het land. Inleiding in de geologie en de geomorfologie* (5de herziene druk), Assen.

Berkel, G. van/K. Samplonius, 2018: *Nederlandse plaatsnamen verklaard*, Rotterdam.

Bodemkaart van Nederland, 2021: *Bodemkaart van Nederland* (levering september 2022), Wageningen.

Bosch, J.H.A., 2007: *Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode. Op basis van de Standaard Boor Beschrijvingsmethode versie 5.2*, Utrecht (TNO-rapport NITG 2007-U-R0246/A).

Buikema, T., 2018: *Uden. Herpenstraat 60. Inventariserend Veldonderzoek door middel van proefsleuven (IVO-P)*, 's-Hertogenbosch (BAAC-rapport A-18.0239).

De Baere, W., 2016: *Plangebied Kruisherenskapel te Uden, gemeente Uden; archeologisch vooronderzoek: een archeologische begeleiding protocol opgraving*, Weesp (RAAP-rapport ★).

Deeben, J./J. van Doesburg/B. Groenewoudt 2007: Een inleiding op essen, plaggendekken en enkeerdgronden in het historische cultuurlandschap, in: Doesburg, J. van/M. de Boer/J. Deeben/B.J. Groenewoudt/T. de Groot (red.): *Essen in zicht. Essen en plaggendekken in Nederland: onderzoek en beleid*, Amersfoort (Nederlandse Archeologische Rapporten 34), 9-20.

Geomorfologische Kaart, 2019: *Geomorfologische Kaart van Nederland* (levering september 2022), Wageningen.

Kalisvaart, C.C., 2017: *Uden. Plangebied Herpenstraat 60. Bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek (verkennde fase)*, 's-Hertogenbosch (BAAC Rapport V-17.0029).

Keijers, D.M.G., 2006: *Plangebied Aldetiendstraat te Uden, gemeente Uden; archeologisch vooronderzoek: een bureau- en inventariserend veldonderzoek*, Amsterdam (RAAP-notitie 1595).

Keunen, L.J./ M. Peeters/ M. Verhoeven, 2012: *Plangebied Bestemmingsplan Uden Centrum 2013, gemeente Uden; een archeologisch en cultuurhistorisch bureauonderzoek*, Weesp (RAAP-rapport ★).

Kortlang, F.P., 2017: *Nota archeologiebeleid 2017 Uden*, Eindhoven (ArchAeo-rapport 1702).

Melman, J.G.E./ J.P.M. de Wit, 2023: *Uden, Leeuweriksweg 2-10, Gemeente Maashorst. Archeologisch bureauonderzoek (BO) en Inventariserend Veldonderzoek (IVO), verkennde fase*, Nieuwegein (Transect-rapport 4163).

Nederlands Normalisatie-instituut, 1989: *Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van onverharde grondmonsters*, Delft.

RAAP, 2017: *Deborah3, v1.1.106*, Weesp.

Schabbink, M., 2013: *Waterputten en kapelmuren, gemeente Uden; archeologisch vooronderzoek: inventariserend veldonderzoek (proefsleuven) en begeleiding*, Weesp (RAAP-rapport 2699).

Theuws, F.C.W.J./M.J. van der Heiden/J.P.W. Verspay, 2011: *De archeologie van de Brabantse akkers. Toegelicht aan de hand van het onderzoek van de Universiteit van Amsterdam in Veldhoven*, Amsterdam (Themata 4).

TNO-GDN, 2023a: *Formatie van Beegden*. In: *Stratigrafische Nomenclator van Nederland*, TNO – Geologische Dienst Nederland. <http://www.dinoloket.nl/stratigrafische-nomenclator/formatie-van-beegden>.

TNO-GDN, 2023b: *Formatie van Boxtel*. In: *Stratigrafische Nomenclator van Nederland*, TNO – Geologische Dienst Nederland. <http://www.dinoloket.nl/stratigrafische-nomenclator/formatie-van-boxtel>.

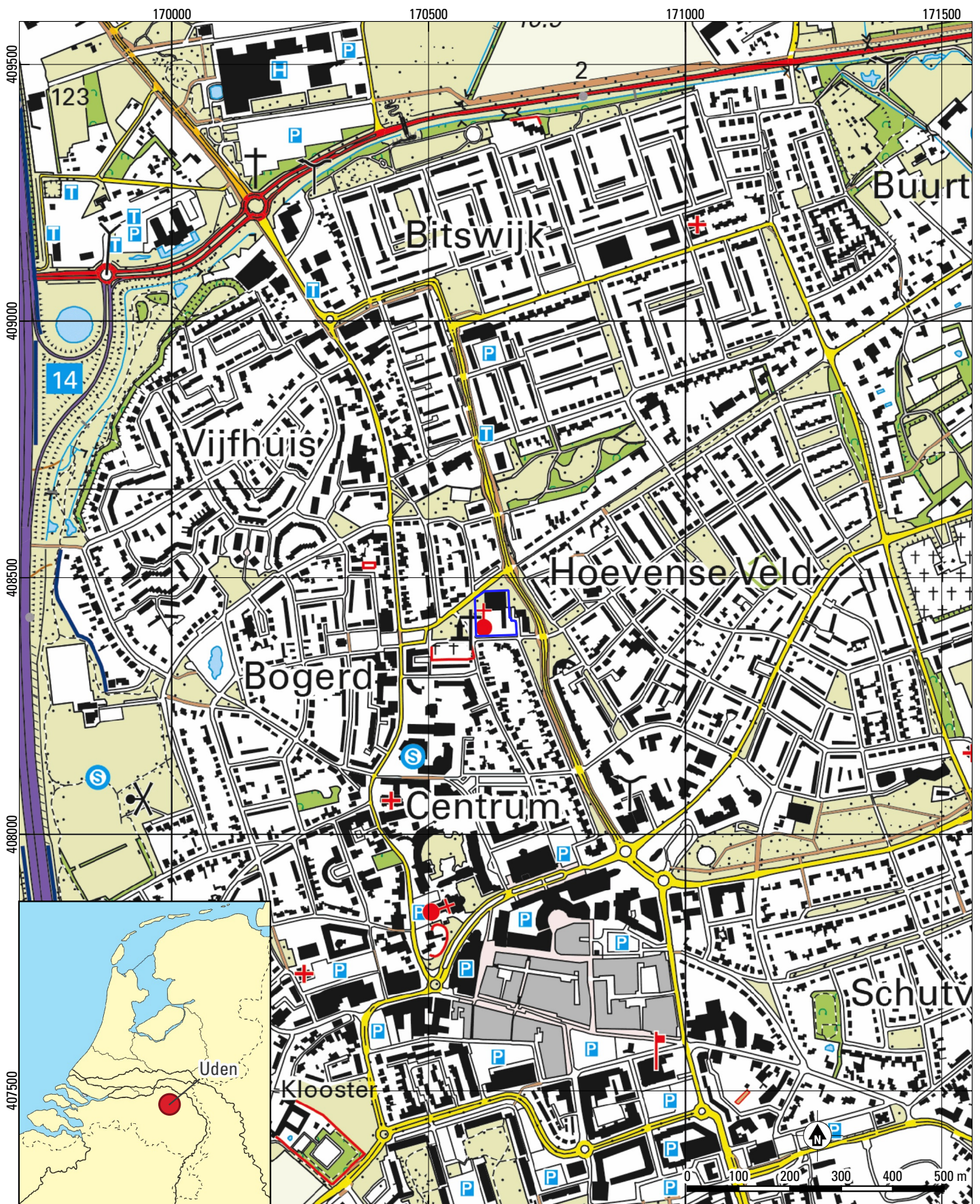
6.1 LIJST VAN FIGUREN EN KAARTBIJLAGEN

Beschrijving	Schaal (origineel)	Datum vervaardiging	Bron data
Fig. 2.1. Locatie van bestaande kabels en leidingen binnen het plangebied.	1:1.000	08-06-2023	KLIC/ Kadaster
Fig. 2.2. Weergaven van het plangebied en de contouren van de beoogde nieuwbouw geprojecteerd op het Kadastraal Minuutplan 1811-1832.	1:1.000	08-06-2023	Beeldbank RCE/ Opdrachtgever
Fig. 3.1. Boorprofiel boring 2, 0-240 cm onder maaiveld.	N.b.	08-06-2023	VUhbs archeologie
Fig. 3.2. Boorprofiel boring 6, 0-200 cm onder maaiveld.	N.b.	08-06-2023	VUhbs archeologie
Bijlage 2. Locatie van het plangebied op de topografische kaart.	1:10.000	12-05-2023	PDOK
Bijlage 3. Schematische weergave van de plannen.	n.b.	09-06-2023	Opdrachtgever
Bijlage 4. Locatie van het plangebied op gemeentelijke beleidskaart.	1:10.000	16-05-2023	Kortlang 2017, bijlage 1
Bijlage 5. Bouwtekeningen met de doorsnedes van de bestaande bebouwing in het plangebied.	N.b.	08-06-2023	BHIC
Bijlage 6. Locatie van het plangebied op de geomorfologische kaart.	1:25.000	09-06-2023	GK 2019
Bijlage 7. Digitaal hoogtemodel met daarop geprojecteerd het plangebied.	1:10.000	09-06-2023	AHN 2020
Bijlage 8. Locatie van het plangebied op de bodemkaart.	1:25.000	09-06-2023	BDK 2021
Bijlage 9. Bekende archeologische gegevens rondom het plangebied	1:10.000	09-06-2023	Archis III
Bijlage 10. Het plangebied geprojecteerd op de kadastrale minuutkaart uit 1811-1832	1:2.500	09-06-2023	Beeldbank RCE
Bijlage 11. Het plangebied geprojecteerd op de topografische kaart van 1900.	1:2.500	09-06-2023	Topptijdreis Kadaster
Bijlage 12. Het plangebied geprojecteerd op de topografische kaart van 1950.	1:2.500	09-06-2023	Topptijdreis Kadaster
Bijlage 13. Het plangebied geprojecteerd op de topografische kaart van 1962.	1:2.500	09-06-2023	Topptijdreis Kadaster
Bijlage 14. Het plangebied geprojecteerd op de topografische kaart van 1970.	1:2.500	09-06-2023	Topptijdreis Kadaster
Bijlage 15. Het plangebied geprojecteerd op de actuele luchtfoto.	1:2.500	09-06-2023	PDOK
Bijlage 16. Boorlocaties geprojecteerd op de recente luchtfoto	1:500	09-06-2023	VUhbs archeologie, PDOK
Bijlage 17. Verwachting voor het plangebied	1:500	09-06-2023	VUhbs archeologie, Achtergrond: PDOK
Bijlage 18. Advieskaart voor het plangebied	1:500	22-09-2023	VUhbs archeologie, Achtergrond: PDOK

UDEN-PIUSPLEIN

BIJLAGE 1: ARCHEOLOGISCHE PERIODEN.

Begin		Eind	Periode
1850 na Chr.			Late Nieuwe Tijd
1650 na Chr.	-	1849 na Chr.	Midden-Nieuwe Tijd
1500 na Chr.	-	1649 na Chr.	Vroege Nieuwe Tijd
1250 na Chr.	-	1499 na Chr.	Late Middeleeuwen B
1050 na Chr.	-	1249 na Chr.	Late Middeleeuwen A
900 na Chr.	-	1049 na Chr.	Vroege Middeleeuwen D
725 na Chr.	-	899 na Chr.	Vroege Middeleeuwen C
525 na Chr.	-	724 na Chr.	Vroege Middeleeuwen B
450 na Chr.	-	524 na Chr.	Vroege Middeleeuwen A
270 na Chr.	-	449 na Chr.	Laat-Romeinse tijd
70 na Chr.	-	269 na Chr.	Midden-Romeinse tijd
12 voor Chr.	-	69 na Chr.	Vroeg-Romeinse tijd
250 voor Chr.	-	13 voor Chr.	Late IJzertijd
500 voor Chr.	-	251 voor Chr.	Midden-IJzertijd
800 voor Chr.	-	501 voor Chr.	Vroege IJzertijd
1100 voor Chr.	-	801 voor Chr.	Late Bronstijd
1800 voor Chr.	-	1101 voor Chr.	Midden-Bronstijd
2000 voor Chr.	-	1801 voor Chr.	Vroege Bronstijd
2850 voor Chr.	-	2001 voor Chr.	Laat-Neolithicum
4200 voor Chr.	-	2851 voor Chr.	Midden-Neolithicum
5300 voor Chr.	-	4201 voor Chr.	Vroeg-Neolithicum
6450 voor Chr.	-	4901 voor Chr.	Laat-Mesolithicum
7100 voor Chr.	-	6451 voor Chr.	Midden-Mesolithicum
8800 voor Chr.	-	7101 voor Chr.	Vroeg-Mesolithicum
35.000 voor Chr.	-	8801 voor Chr.	Laat-Paleolithicum
300.000 voor Chr.	-	35.001 voor Chr.	Midden-Paleolithicum
		300.000 voor Chr.	Vroeg-Paleolithicum

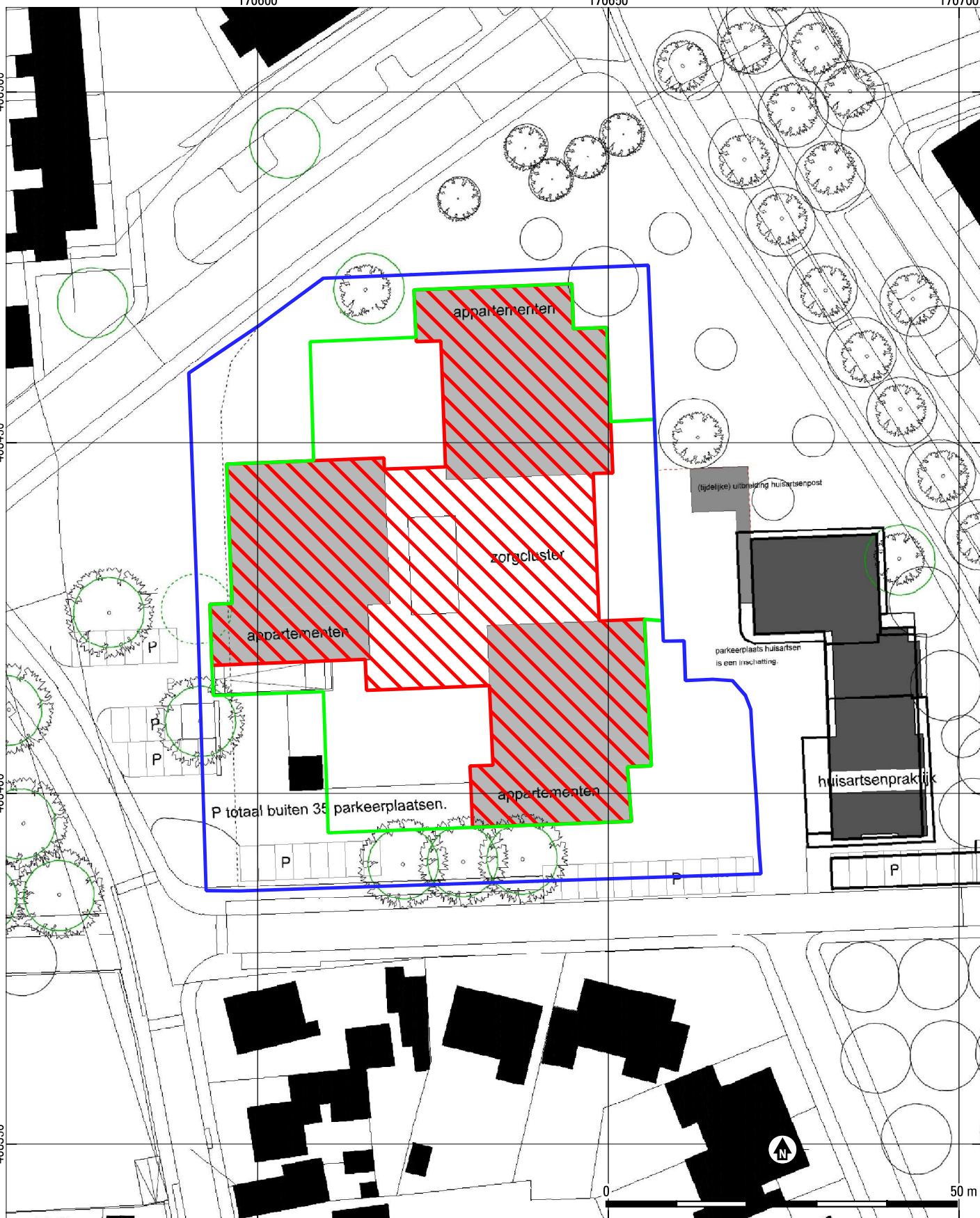

Uden-Piusplein

Bijlage 2: Locatie van het plangebied op de topografische kaart (bron: PDOK).

Schaal 1:10.000.

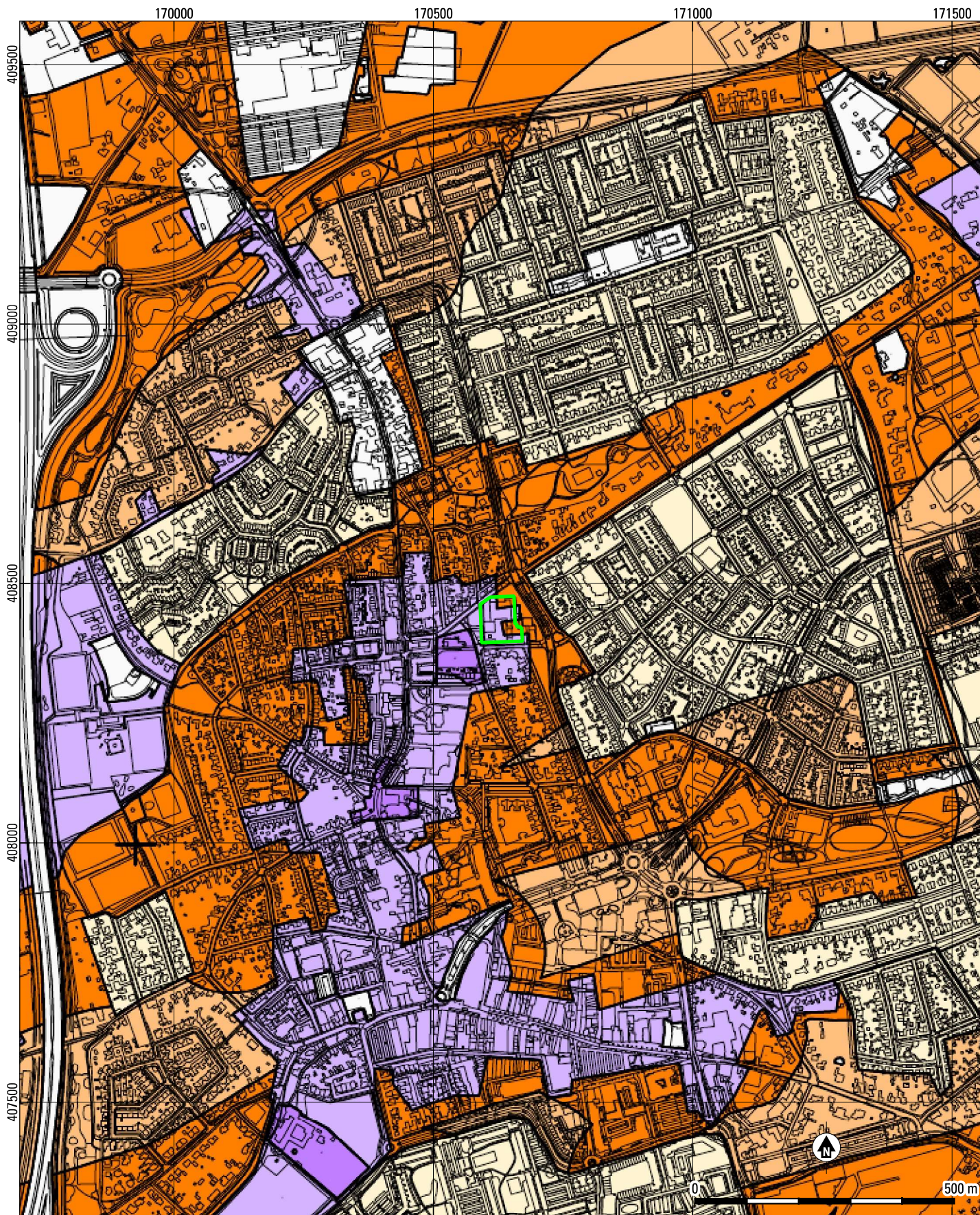
plangebied

Uden-Piusplein

Bijlage 3: Schematische weergave van de plannen in het plangebied (bron: Opdrachtgever). Schaal 1:750.

- plangebied
- Bovengrondse bouw
- Ondergrondse bouw (parkeerkelder)

Uden-Piusplein

Bijlage 4: Locatie van het plangebied op gemeentelijke beleidskaart (bron: ArchAeO-Rapport 1702). Schaal 1:10.000.

	Plangebied		Categorie 5
Gebieden met een middelhoge archeologische verwachting
	Categorie 1
Wettelijk beschermd archeologisch monument (niet aanwezig)		Categorie 6
Gebieden met een lage archeologische verwachting
	Categorie 2
Gebieden van zeer hoge archeologische waarde		Categorie 7
Gebieden zonder archeologische verwachting
	Categorie 3
Gebieden van hoge archeologische waarde		Topografie
	Categorie 4
Gebieden met een hoge archeologische verwachting		

ARCHITECTENBUREAU JAN STRIK - BOXTEL		WERK No.	952
MEDEWERKEND ARCHITECT G. JAN VAN OVERBEEK	SCHAAL 1:100	DOSSIER No.	7
DYLT J. O.	DEC. 1958	BLAD No.	4
GECCAL J. O.			
DT ARCH. W.			
FORM. 60 x 95			

70A/1959

Gezien en goedgekeurd door de kerkelijke Bouwcommissie

Secretaris: *H. v. Helmond* = 6 MEI 1959

Behoort bij besluit van burgemeester en wethouders der gemeente Uden van 1 mei 1959

Mij bekend.
De gemeentesecretaris,
J. Leenij

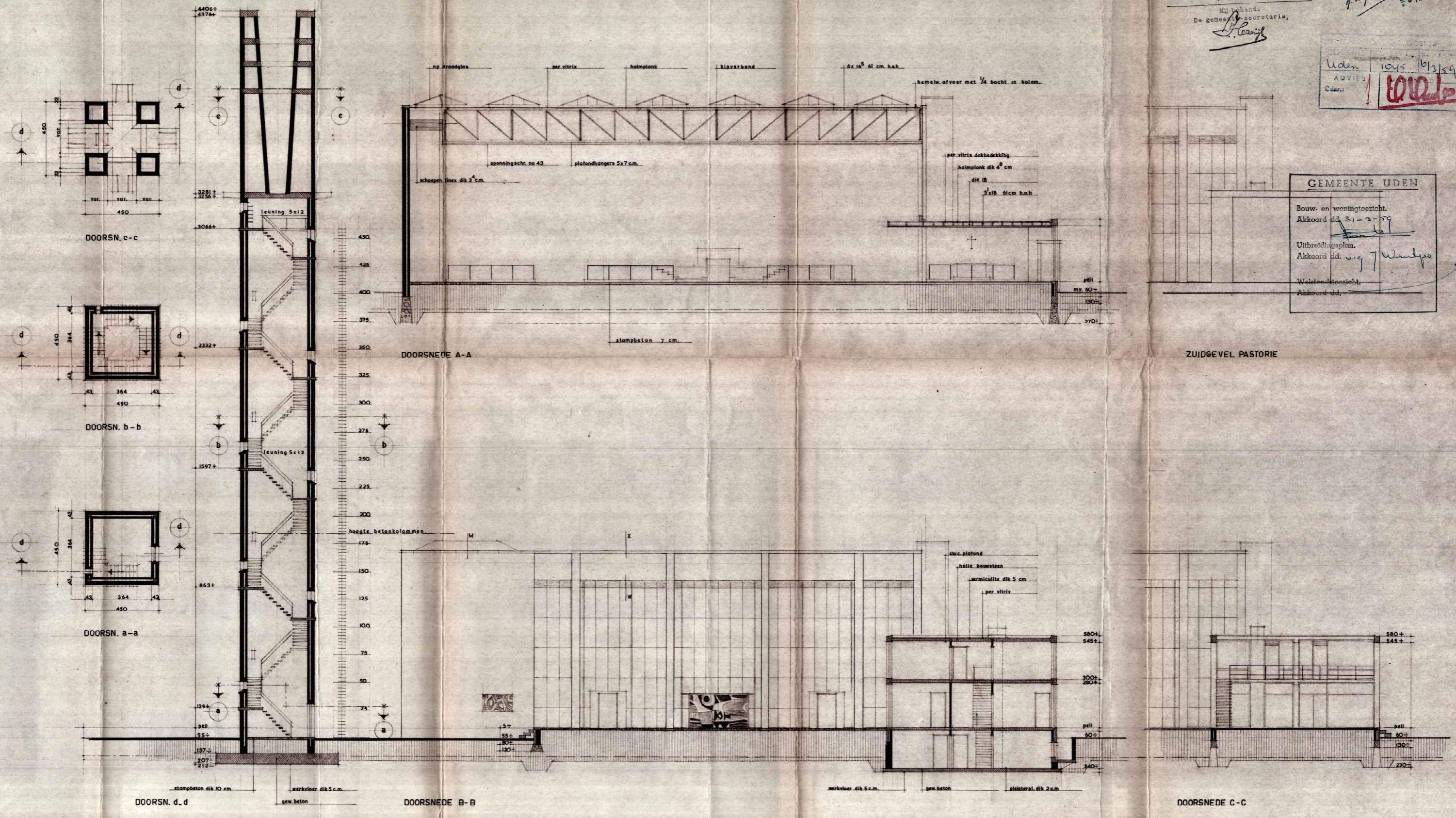
Uden 10/3/59
ADVIES
Cdr. *W. J. W. J.*

GEMEENTE UDEN

Bouw- en woningtoezicht.
Akkoord dd. 3-1-59

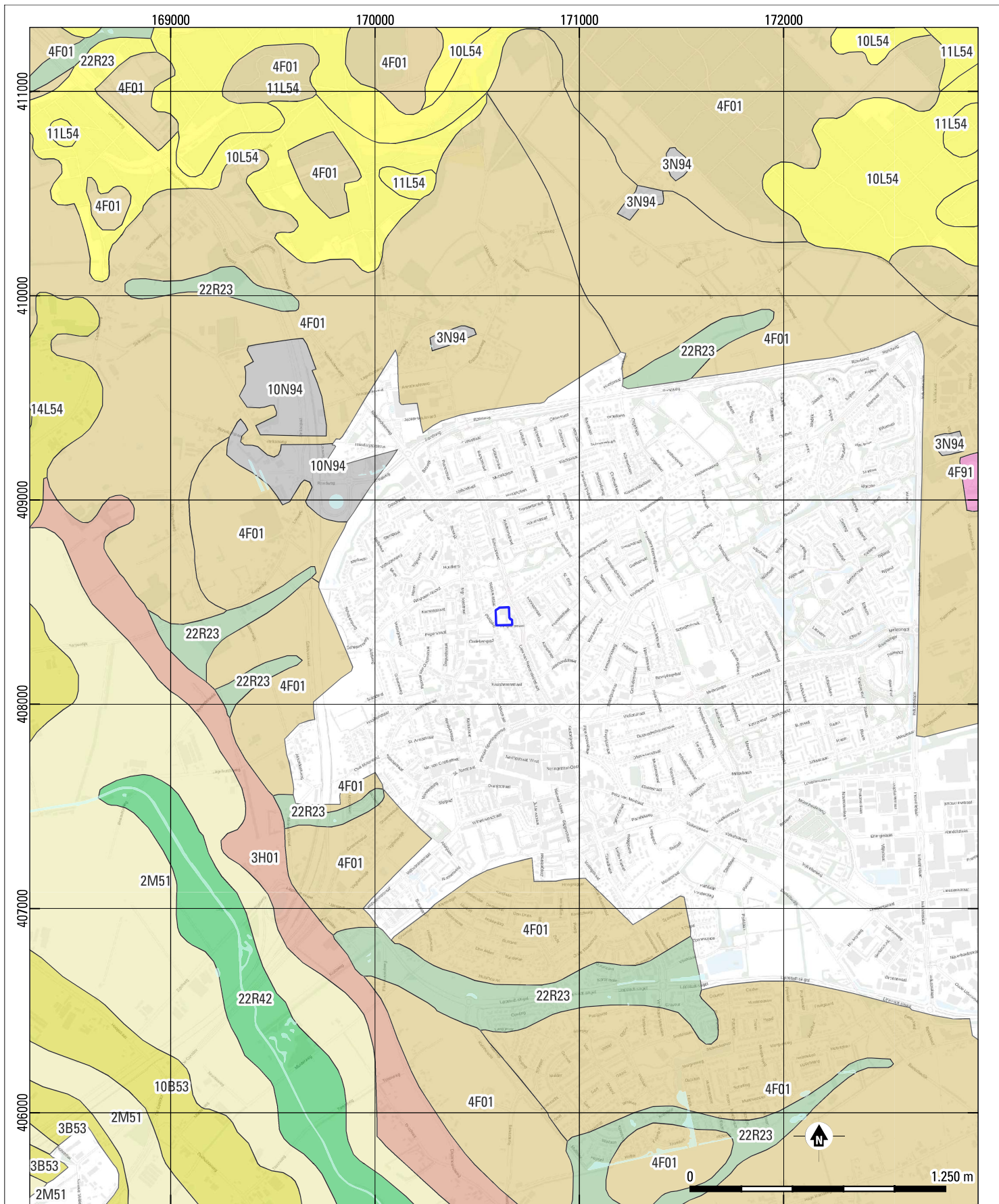
Uitbreidingsplan.
Akkoord dd. 10-7-59

Welstandtoezicht.
Akkoord dd.

ZUIDGEVEL PASTORIE

DOORSNEDE C-C

Uden-Piusplein

Bijlage 6: Locatie van het plangebied op de geomorfologische kaart (bron: Alterra 2019). Schaal 1:25.000.

plangebied	Plateau-achtige storthoop opgehoogd of opgespoten terrein of kunstmatig eiland	Laagte ontstaan door afgraving
Geomorfologie	Dalvormige laagte	Beekdalbodem
Dekzandrug	Horstglooiing	Water
Plateau-achtige horst	Landduinen met bijbehorende vlakten en laagten	
Dekzandvlakte		

Uden-Piusplein

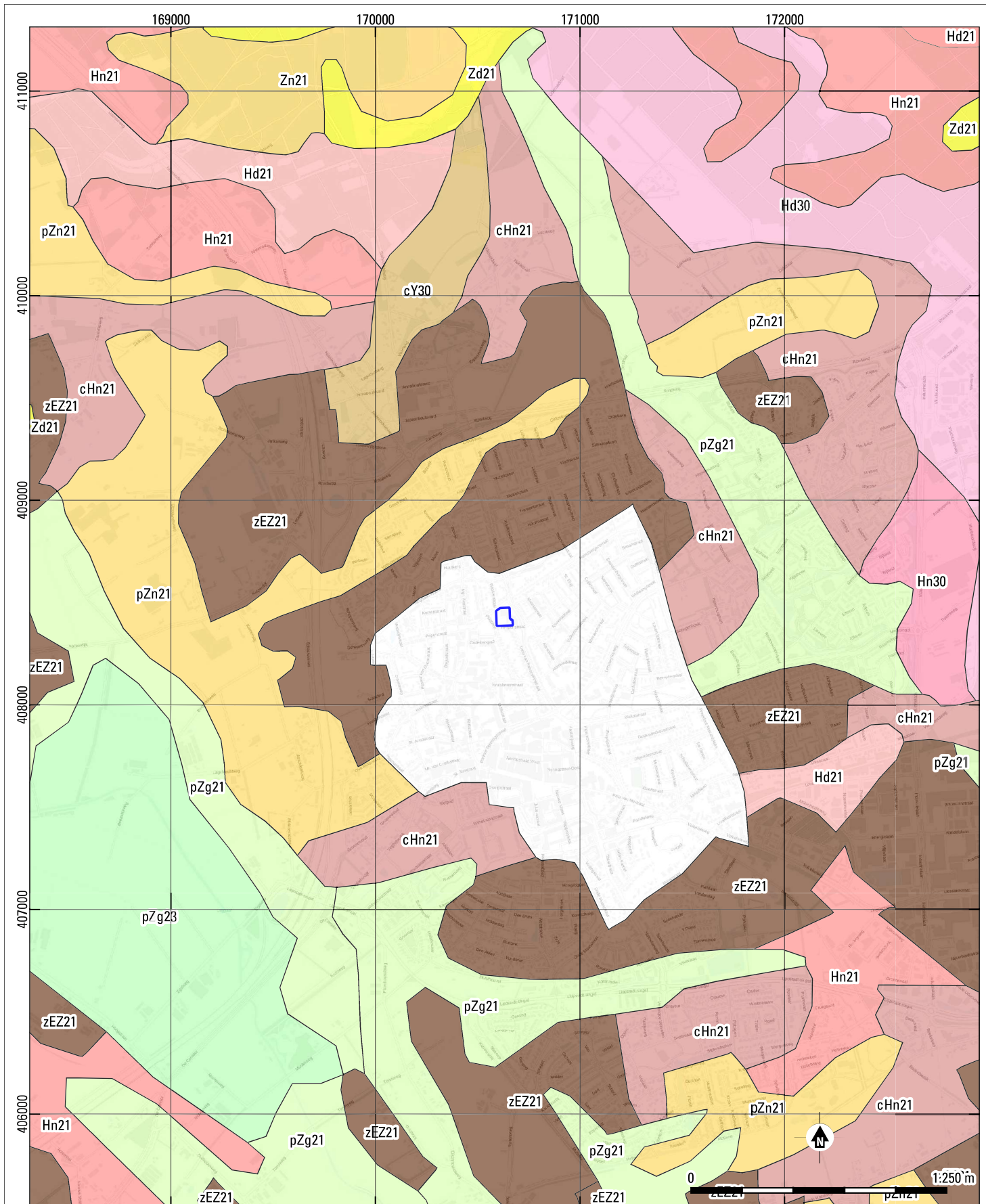
Bijlage 7: Digitaal hoogtemodel met daarop geprojecteerd het plangebied (bron: Actueel Hoogtebestand Nederland 2020). Schaal 1:10.000.

 plangebied

VUhbs
archeologie

Vrije
Universiteit
Amsterdam 1535

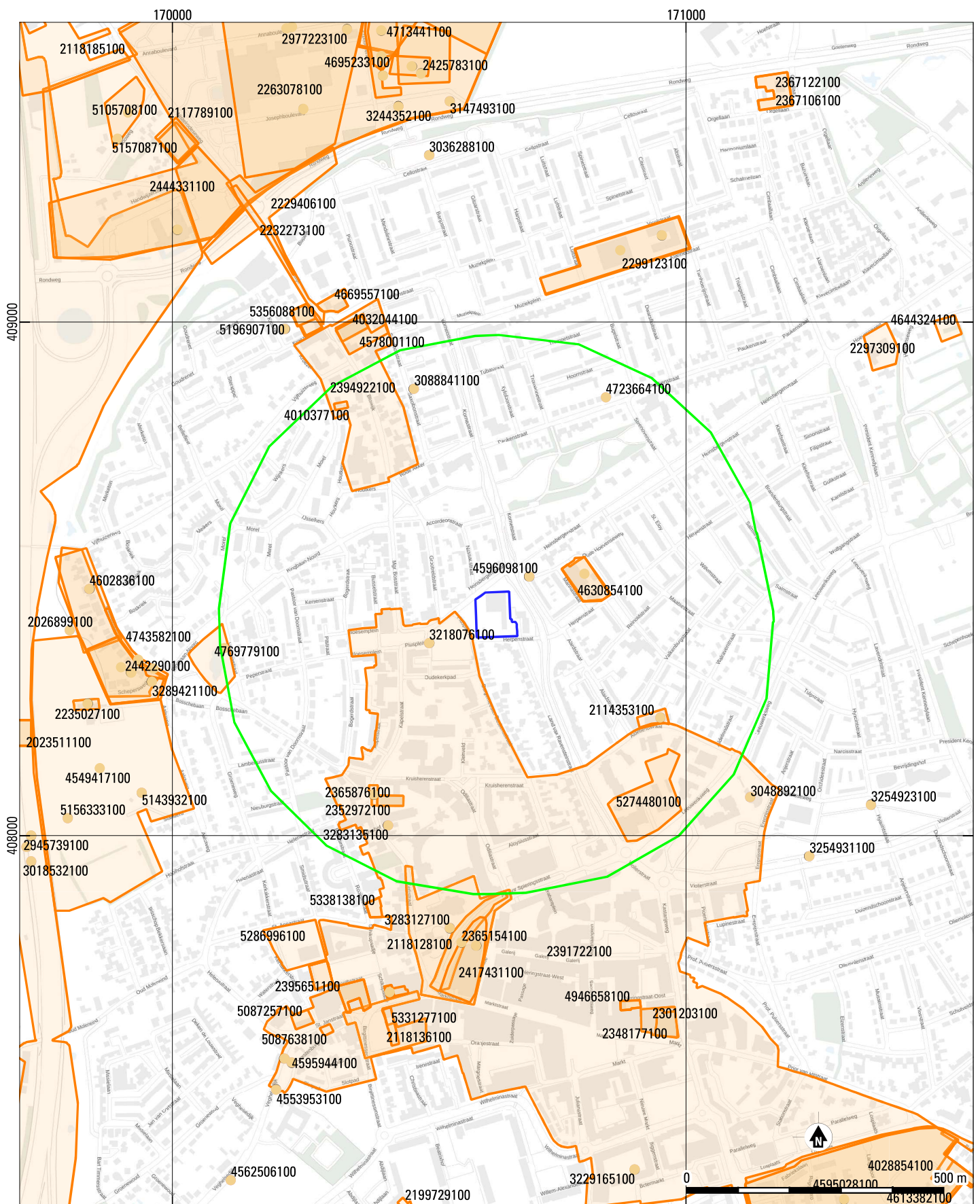

Uden-Piusplein

Bijlage 8: Locatie van het plangebied op de bodemkaart (bron: Alterra 2021).
 Schaal 1:25.000.

plangebied	Veldpodzolgronden
grof zand	Hoge zwarte enkeerdgronden
leemarm en zwak lemig fijn zand	Vlakvaaggronden
leemarm en zwak lemig fijn zand
Bodem	Looppodzolgronden
grof zand	Beekeerdgronden
leemarm en zwak lemig fijn zand	Duinvaaggronden
leemarm en zwak lemig fijn zand
Veldpodzolgronden
leemarm en zwak lemig fijn zand	Laarpodzolgronden
Haarpodzolgronden
leemarm en zwak lemig fijn zand	Beekeerdgronden
lemig fijn zand	Bebouwd gebied
	Haarpodzolgronden
grof zand	Gooreerdgronden
leemarm en zwak lemig fijn zand	

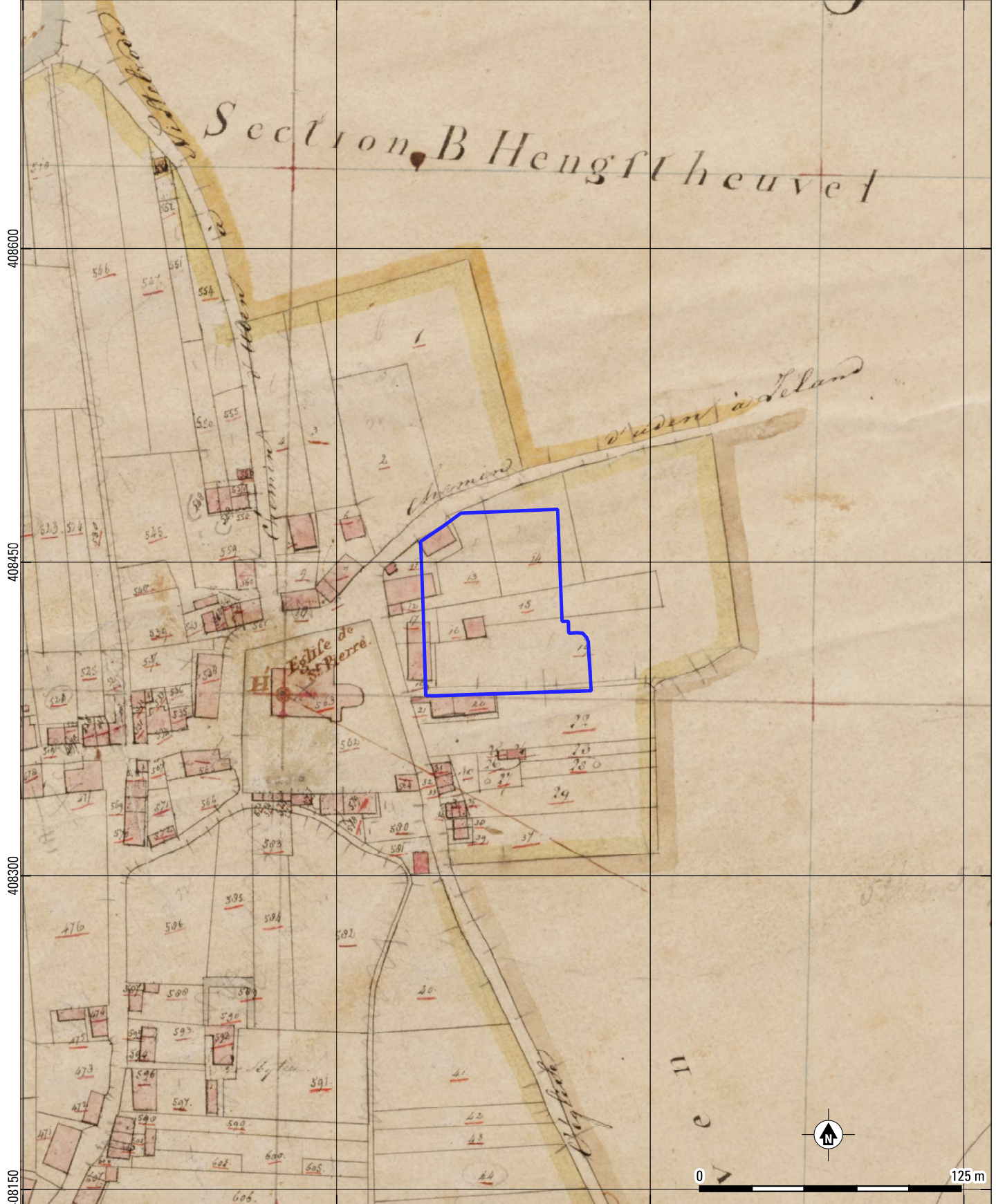

Uden-Piusplein

Bijlage 9: Bekende archeologische gegevens rondom het plangebied (bron: ARCHIS III). Schaal 1:10.000.

- plangebied
- Archeologische onderzoeksmeldingen
- AMK-terrein
- Terrein van archeologische waarde
- Terrein van hoge archeologische waarde
- Terrein van zeer hoge archeologische waarde
- Terrein van zeer hoge archeologische waarde, beschermd
- bufferzone 500 m
- Archeologische vondstlocatie

Uden-Piusplein

Bijlage 10: Het plangebied geprojecteerd op de kadastrale minuutkaart uit 1811-1832 (bron: Beeldbank RCE). Schaal 1:2.500

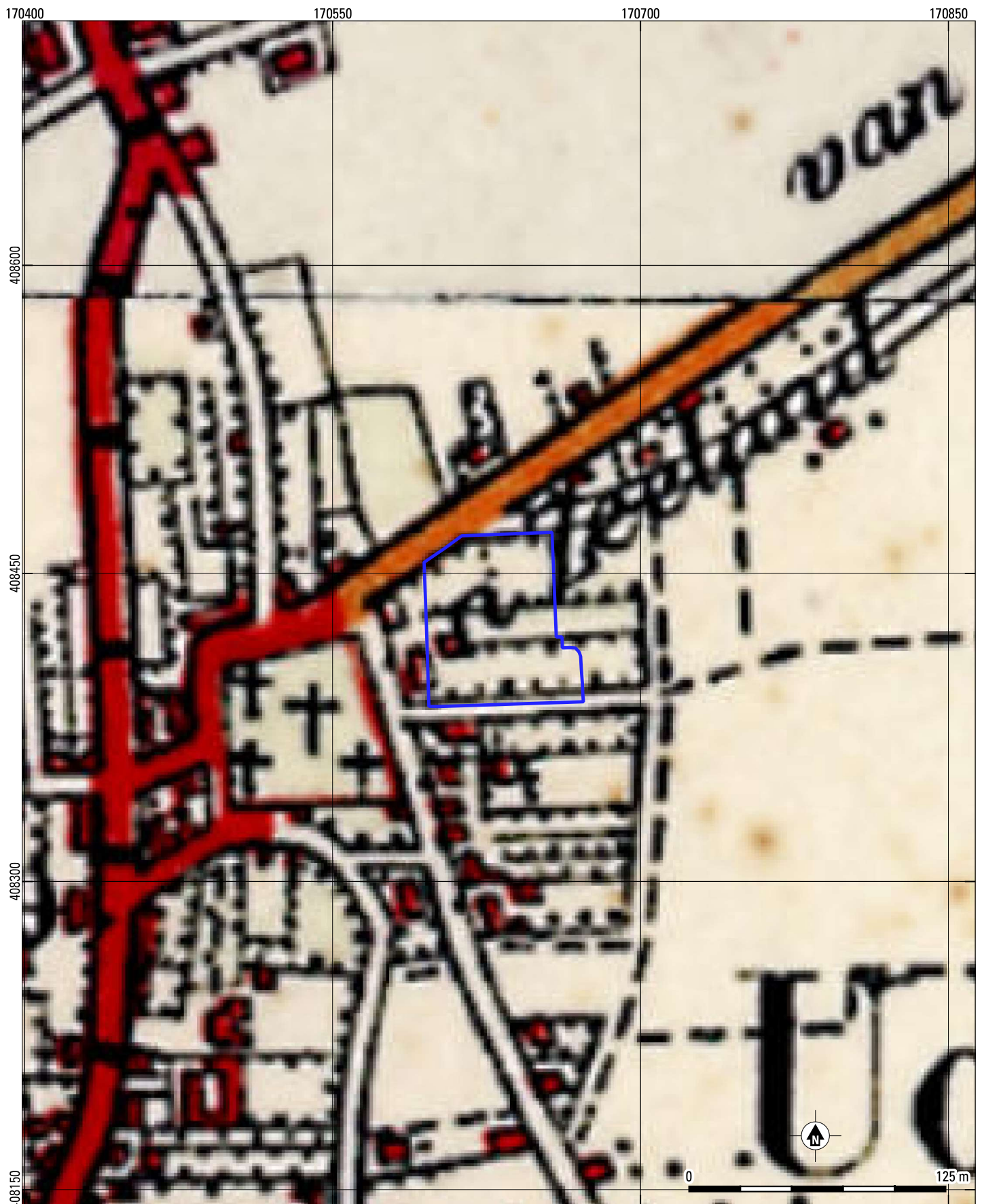
 plangebied

Uden-Piusplein

Bijlage 11: Het plangebied geprojecteerd op de topografische kaart van 1900 (bron: Topotijdreis Kadaster). Schaal 1:2.500

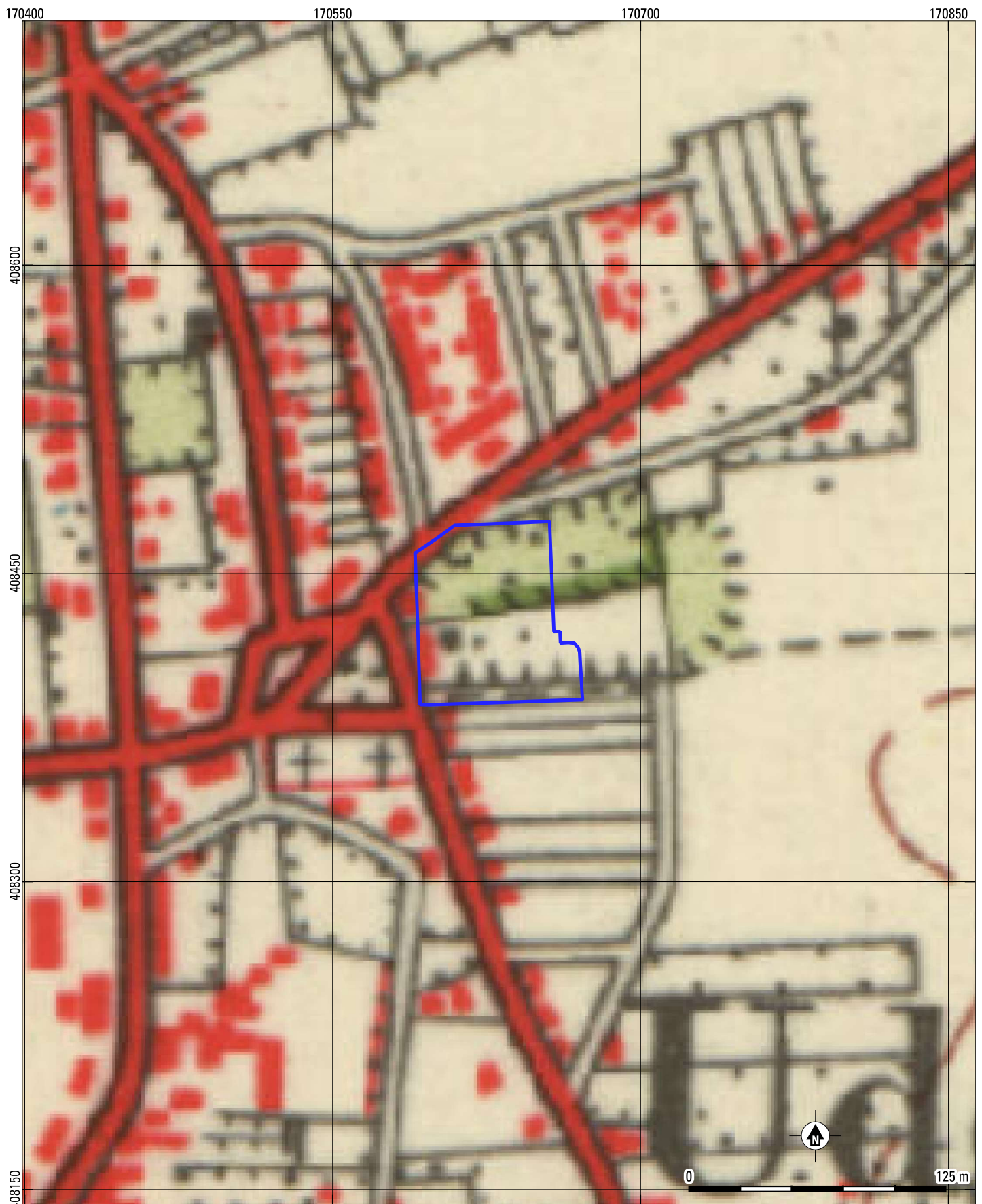
 plangebied

Uden-Piusplein

Bijlage 12: Het plangebied geprojecteerd op de topografische kaart van 1950 (bron: Topotijdreis Kadaster). Schaal 1:2.500

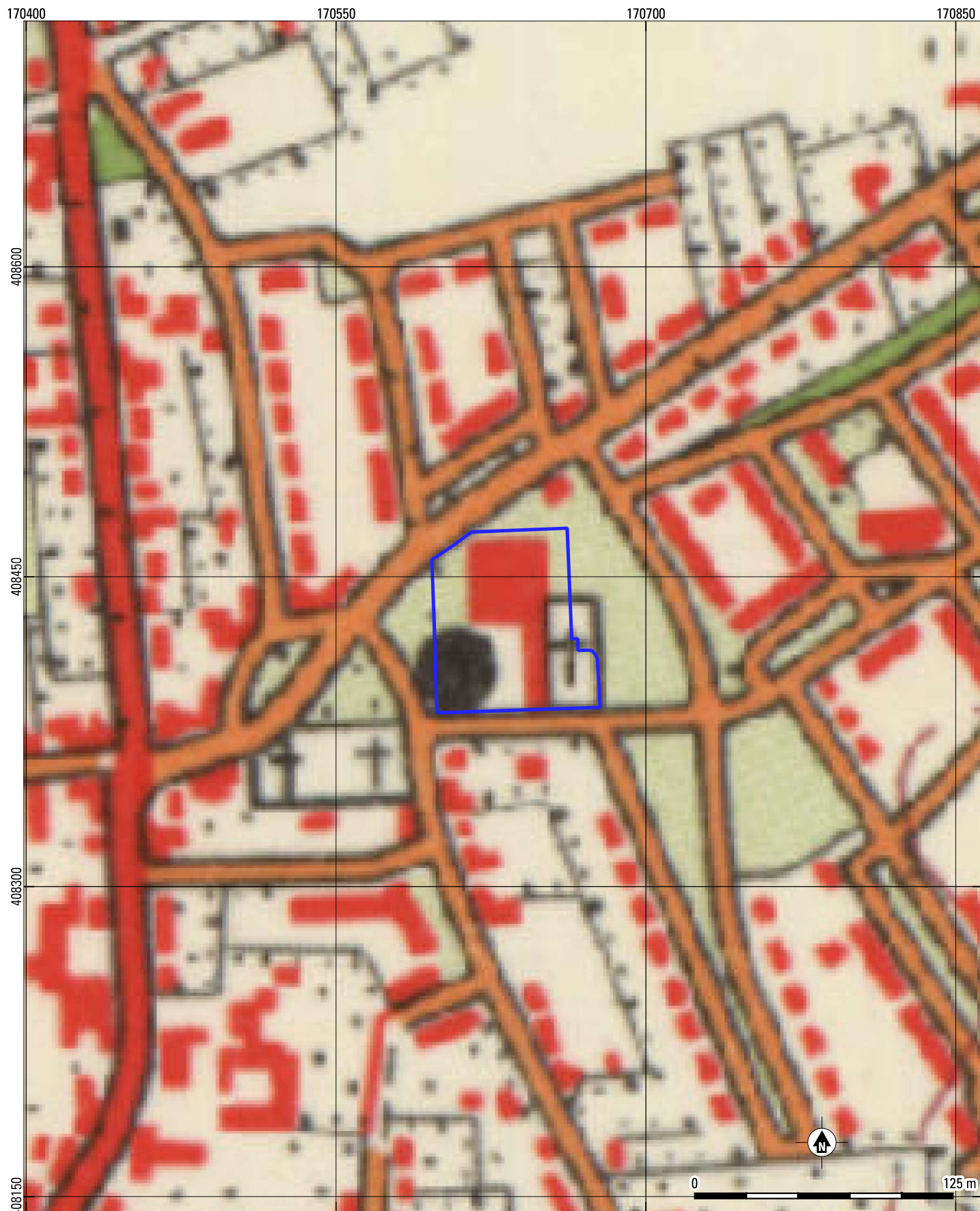
 plangebied

Uden-Piusplein

Bijlage 13: Het plangebied geprojecteerd op de topografische kaart van 1962 (bron: Topotijdreis Kadaster). Schaal 1:2.500

 plangebied

Uden-Piusplein

Bijlage 14: Het plangebied geprojecteerd op de topografische kaart van 1970 (bron: Topotijdreis Kadaster). Schaal 1:2.500

 plangebied

170400 170550 170700 170850

408600

408450

408300

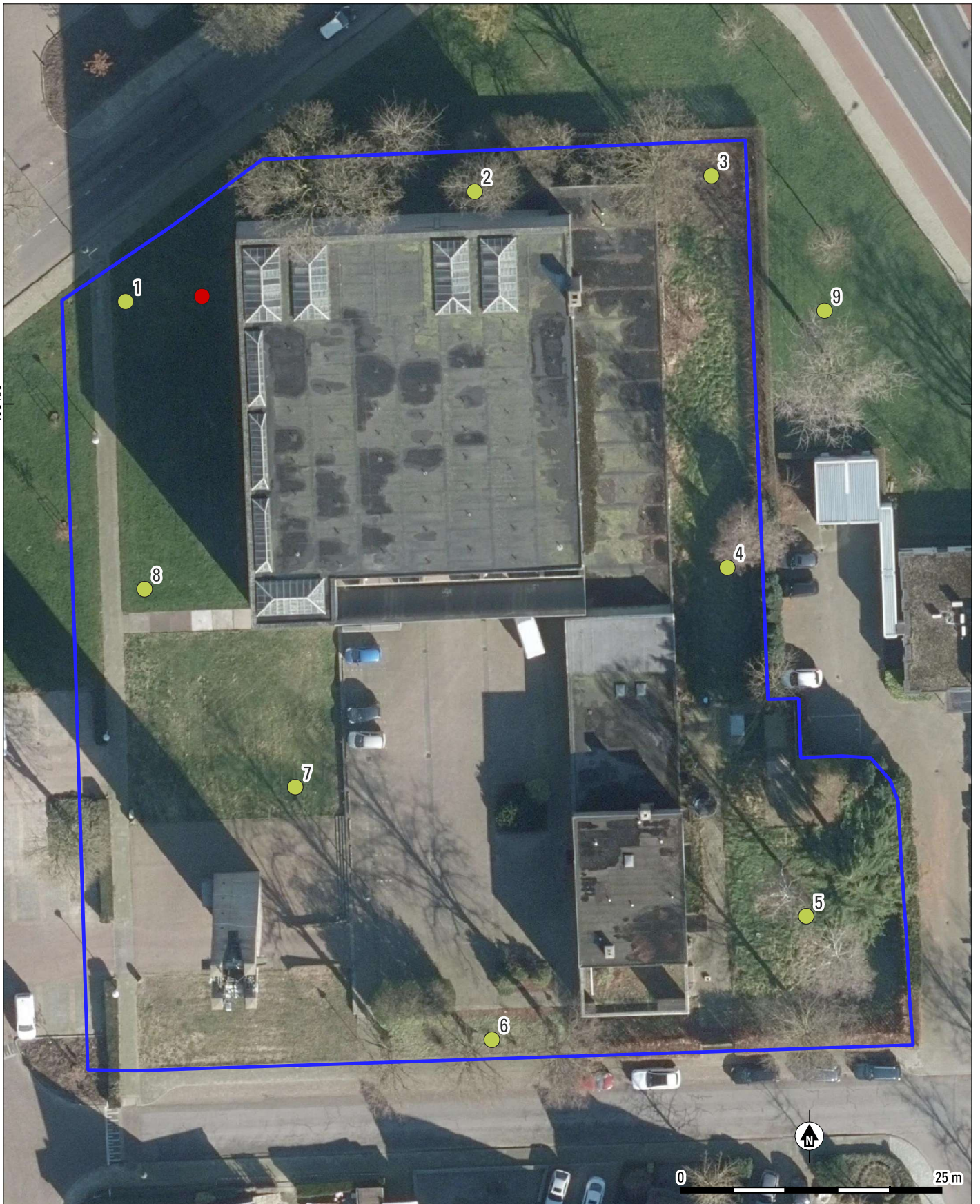
408150

Uden-Piusplein
 Bijlage 15: Het plangebied geprojecteerd op de actuele luchtfoto (bron: PDOK).
 Schaal 1:2.500

 plangebied

408450

Uden-Piusplein

Bijlage 16: Boorlocaties geprojecteerd op de recente luchtfoto (bron: PDOK).

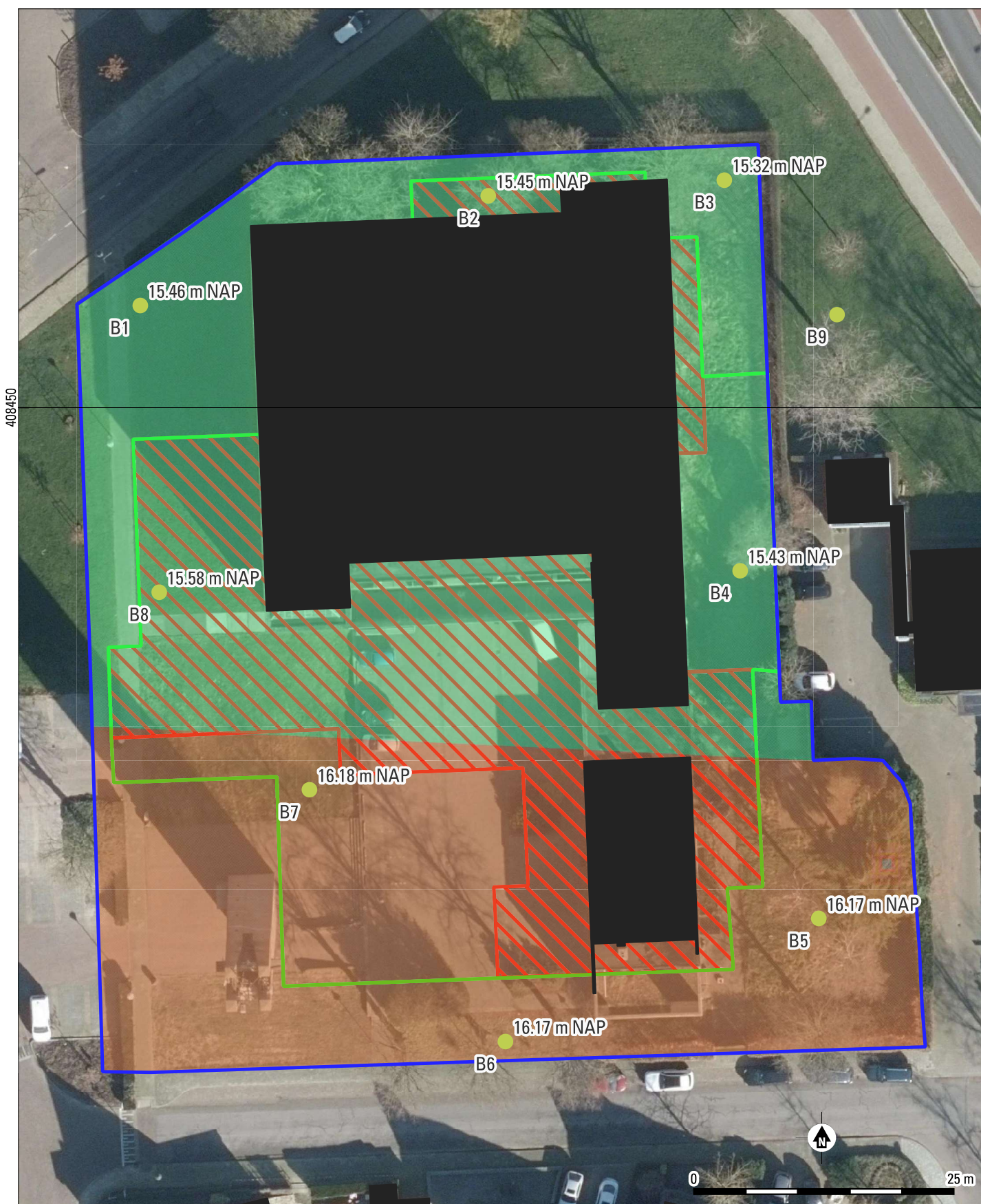
Schaal 1:500

- plangebied
- Geplane boringen
- Uitgevoerde boringen

VU
hbs
archeologie

Vrije
Universiteit
Amsterdam

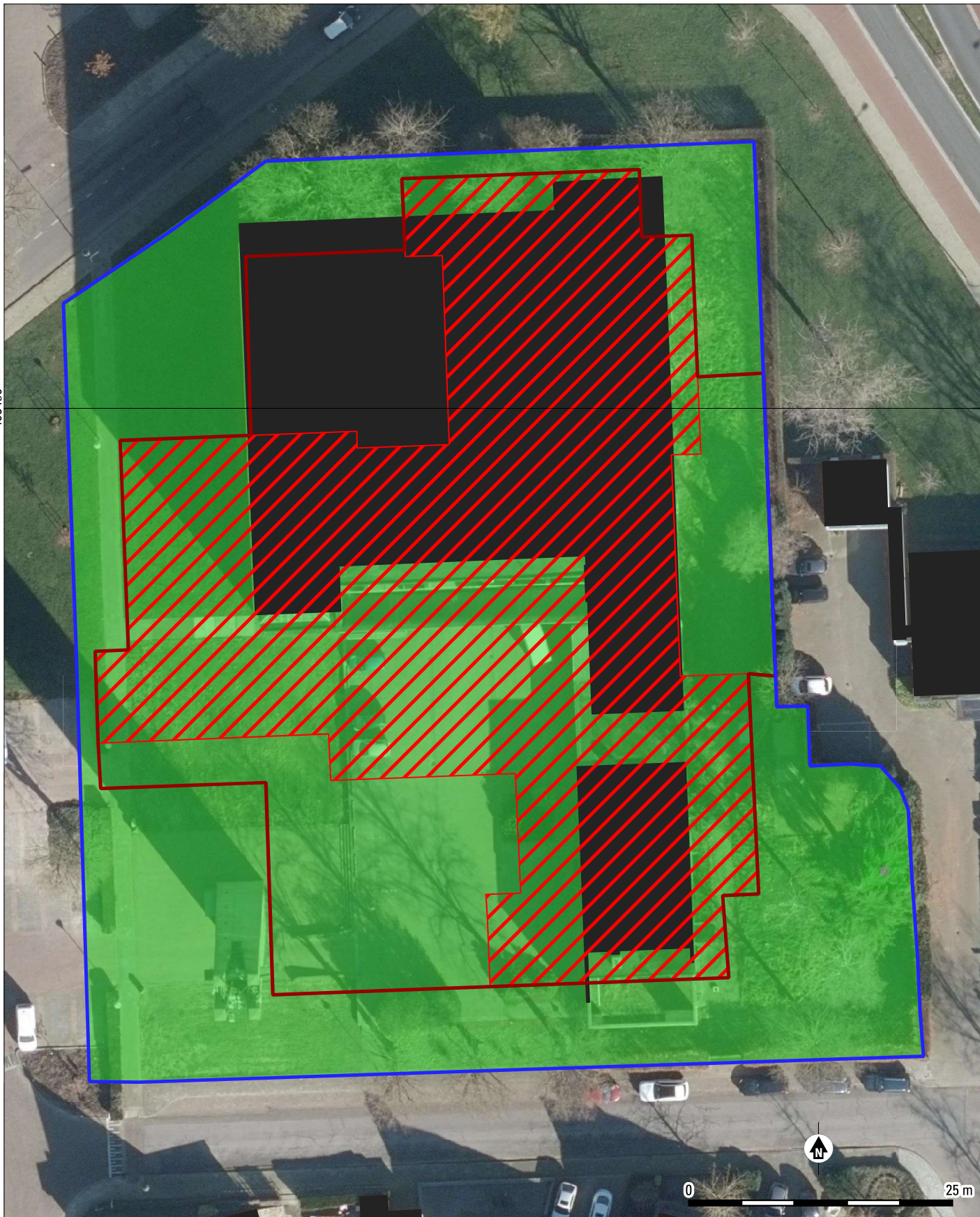
Uden-Piusplein

Bijlage 17: Verwachting voor het plangebied (bron achtergrond: PDOK). Schaal 1:500

- plangebied
- Uitgevoerde boringen (inclusief NAP-hoogte C-horizont)
- Bestaande bebouwing
- Verwachting
- Middelhoge archeologische verwachting
- Lage archeologische verwachting

408450

Uden-Piusplein

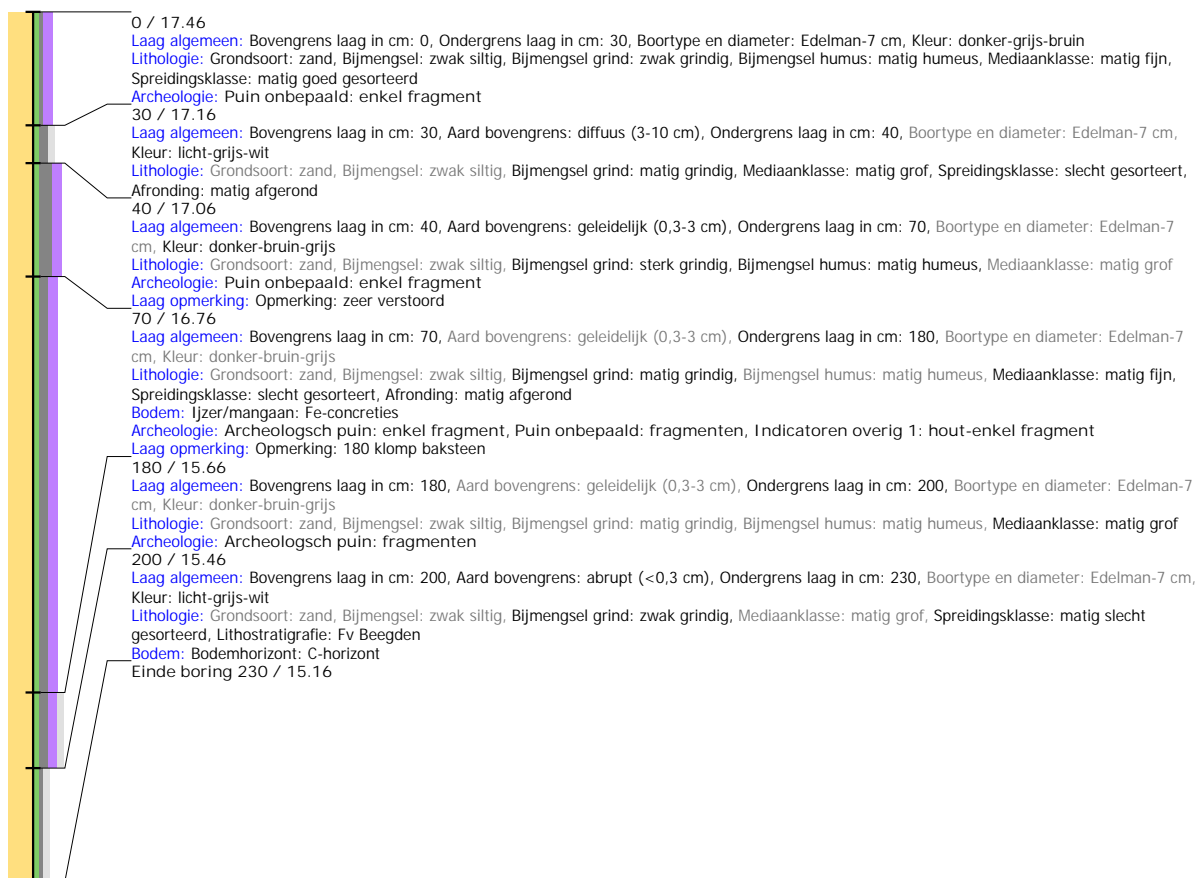
Bijlage 18: Advieskaart voor het plangebied (bron achtergrond: PDOK). Schaal 1:500

- plangebied
- Bestaande bebouwing
- Nieuwbouw
- Bovengrondse bouw
- Ondergrondse bouw
- Advies
- Vrijgave

Boring: MH-UPP_1

Kop algemeen: Projectcode: MH-UPP, Boornummer: 1, Beschrijver(s): KH&FB, Datum: 06-06-2023, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 230
Coördinaten: X-coördinaat in meters: 170596.3, Y-coördinaat in meters: 408459.8, Precisie coördinaat: 1 m, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL), Hoogte maaiveld in meters: 17.46, Precisie hoogte: 1 dm, Referentievlak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingmethode maaiveldhoogte: AHN bestand
Plaats: Provincie: Noord-Brabant, Gemeente: Maashorst, Uitvoerder: VUhs

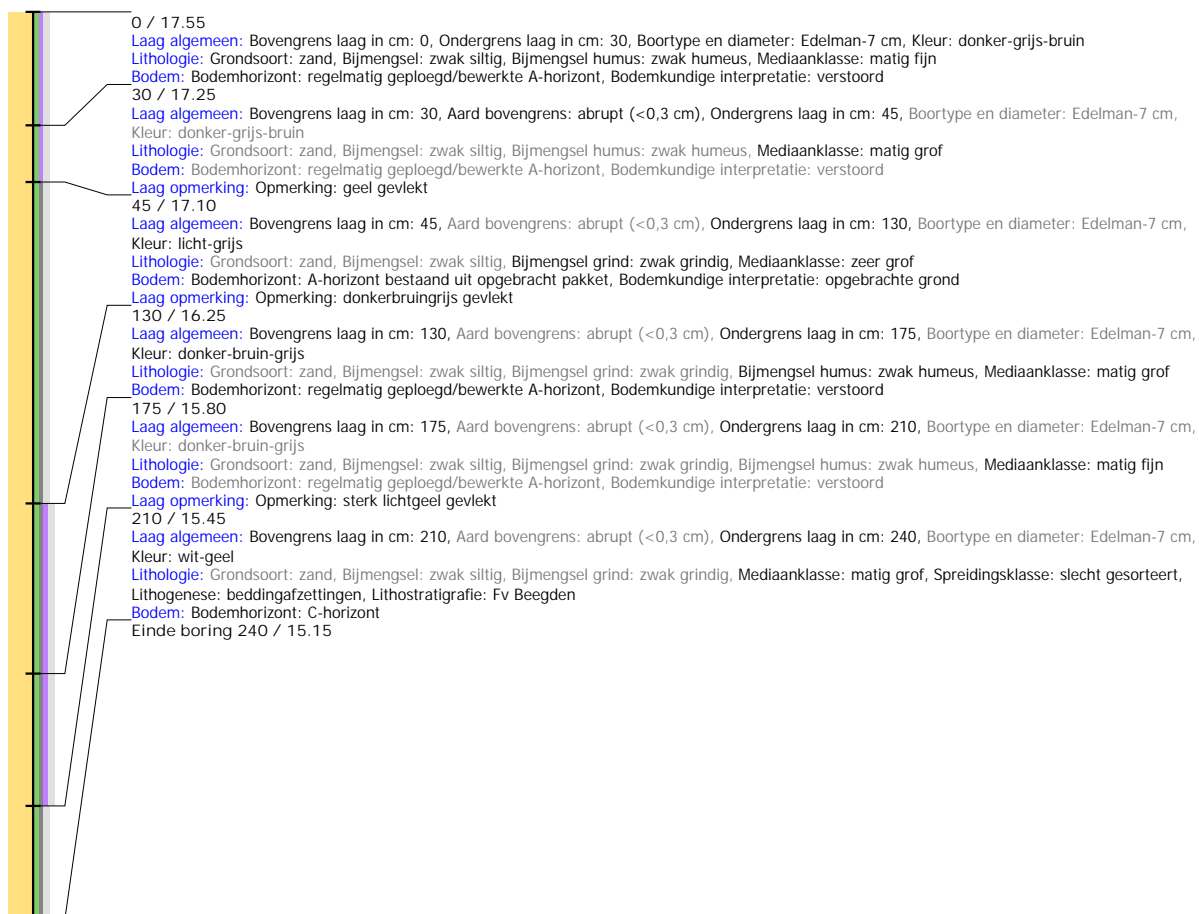

Boring: MH-UPP_2

Kop algemeen: Projectcode: MH-UPP, Boornummer: 2, Beschrijver(s): KH&FB, Datum: 06-06-2023, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 240

Coördinaten: X-coördinaat in meters: 170627, Y-coördinaat in meters: 408477, Precisie coördinaat: 1 m, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL), Hoogte maaiveld in meters: 17.55, Precisie hoogte: 1 dm, Referentievak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingmethode maaiveldhoogte: AHN bestand

Plaats: Provincie: Noord-Brabant, Gemeente: Maashorst, Uitvoerder: VUHbs

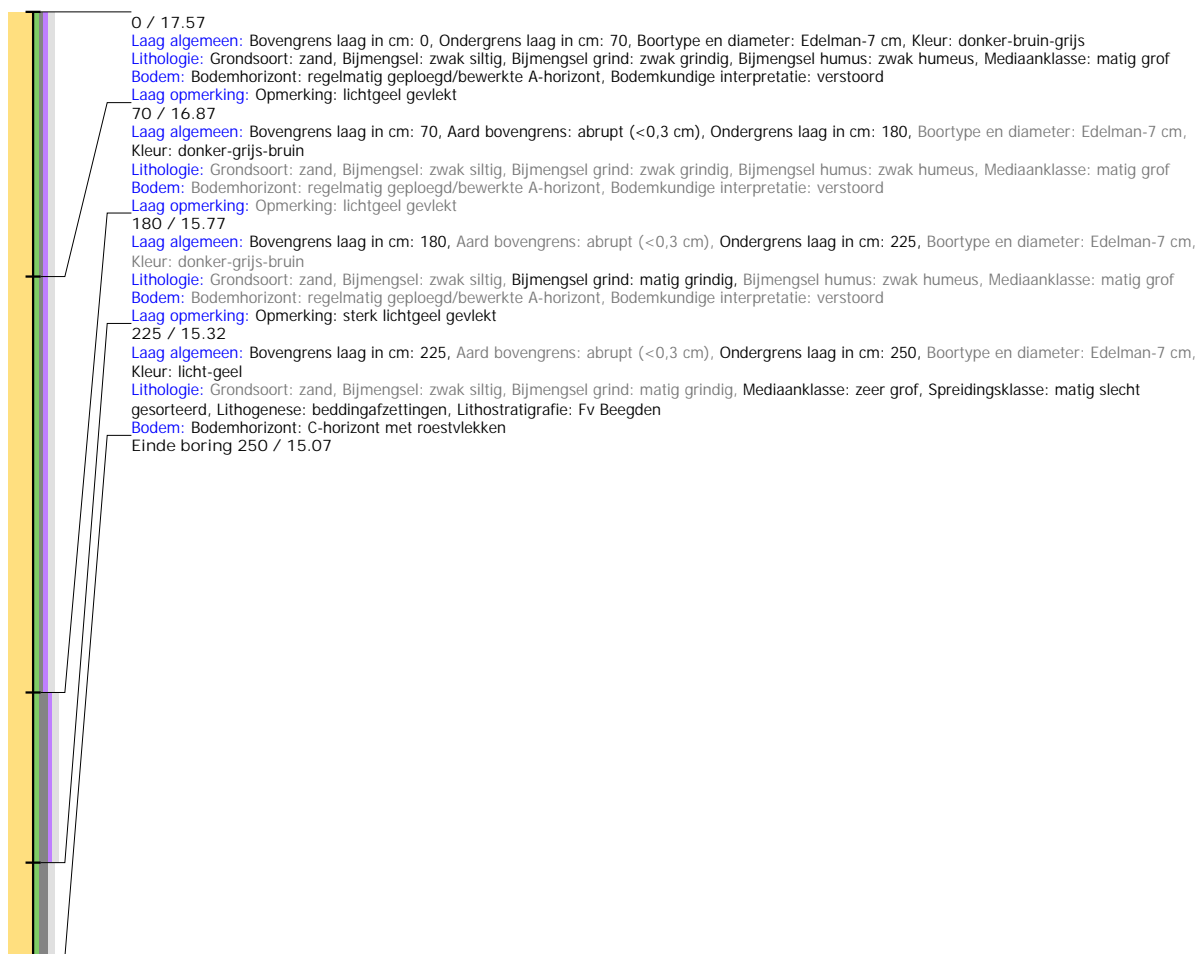

Boring: MH-UPP_3

Kop algemeen: Projectcode: MH-UPP, Boornummer: 3, Beschrijver(s): KH&FB, Datum: 06-06-2023, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 250

Coördinaten: X-coördinaat in meters: 170652, Y-coördinaat in meters: 408479, Precisie coördinaat: 1 m, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL), Hoogte maaiveld in meters: 17.57, Precisie hoogte: 1 dm, Referentievlak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: AHN bestand

Plaats: Provincie: Noord-Brabant, Gemeente: Maashorst, Uitvoerder: VUhs

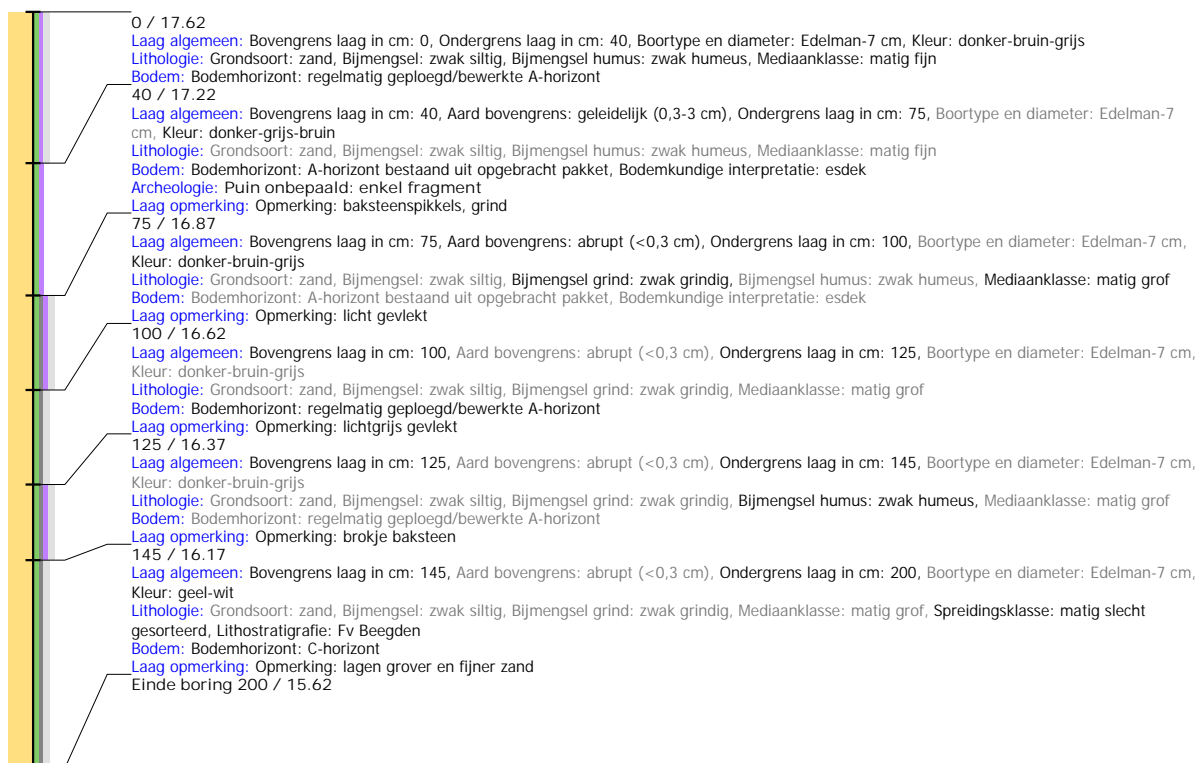
Boring: MH-UPP_4

Kop algemeen: Projectcode: MH-UPP, Boornummer: 4, Beschrijver(s): KH&FB, Datum: 06-06-2023, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 300
Coördinaten: X-coördinaat in meters: 170653.9, Y-coördinaat in meters: 408434.3, Precisie coördinaat: 1 m, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL), Hoogte maaiveld in meters: 17.73, Precisie hoogte: 1 dm, Referentievak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: AHN bestand
Plaats: Provincie: Noord-Brabant, Gemeente: Maashorst, Uitvoerder: VUhs

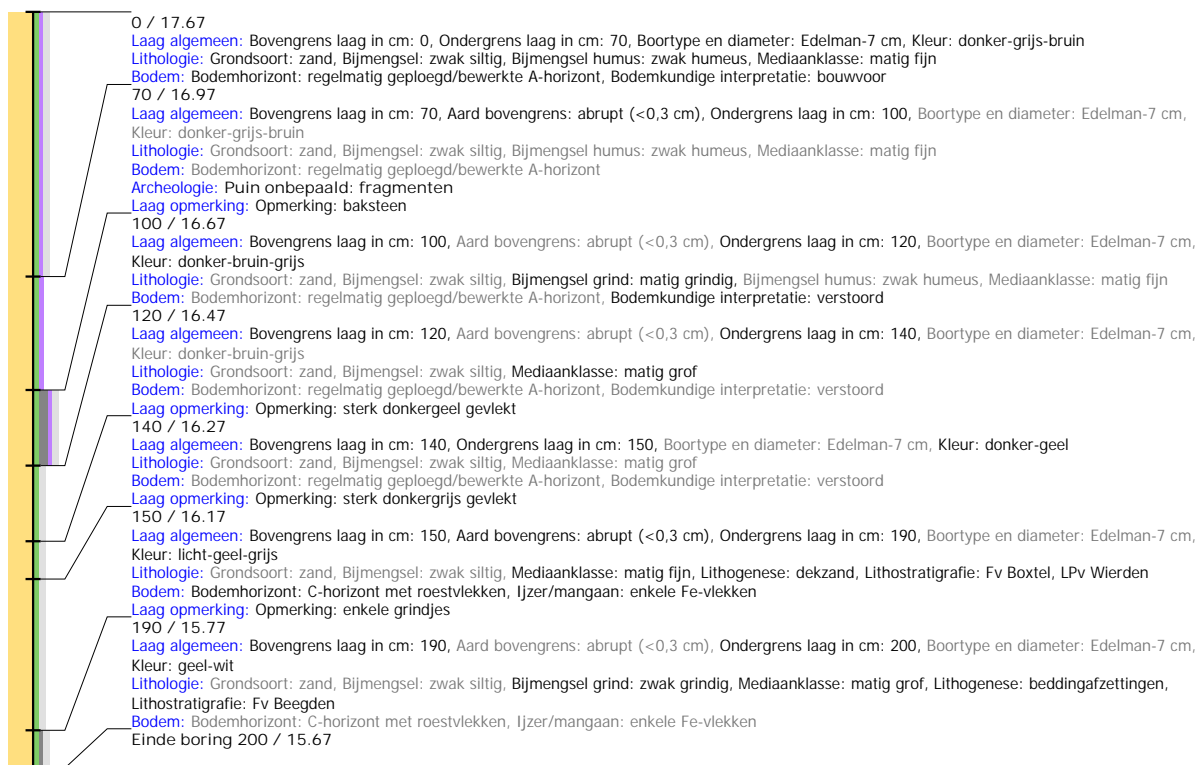
Boring: MH-UPP_5

Kop algemeen: Projectcode: MH-UPP, Boornummer: 5, Beschrijver(s): KH&FB, Datum: 06-06-2023, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 200
Coördinaten: X-coördinaat in meters: 170660, Y-coördinaat in meters: 408398, Precisie coördinaat: 1 m, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL), Hoogte maaiveld in meters: 17.62, Precisie hoogte: 1 dm, Referentievlak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: AHN bestand
Plaats: Provincie: Noord-Brabant, Gemeente: Maashorst, Uitvoerder: VUhs

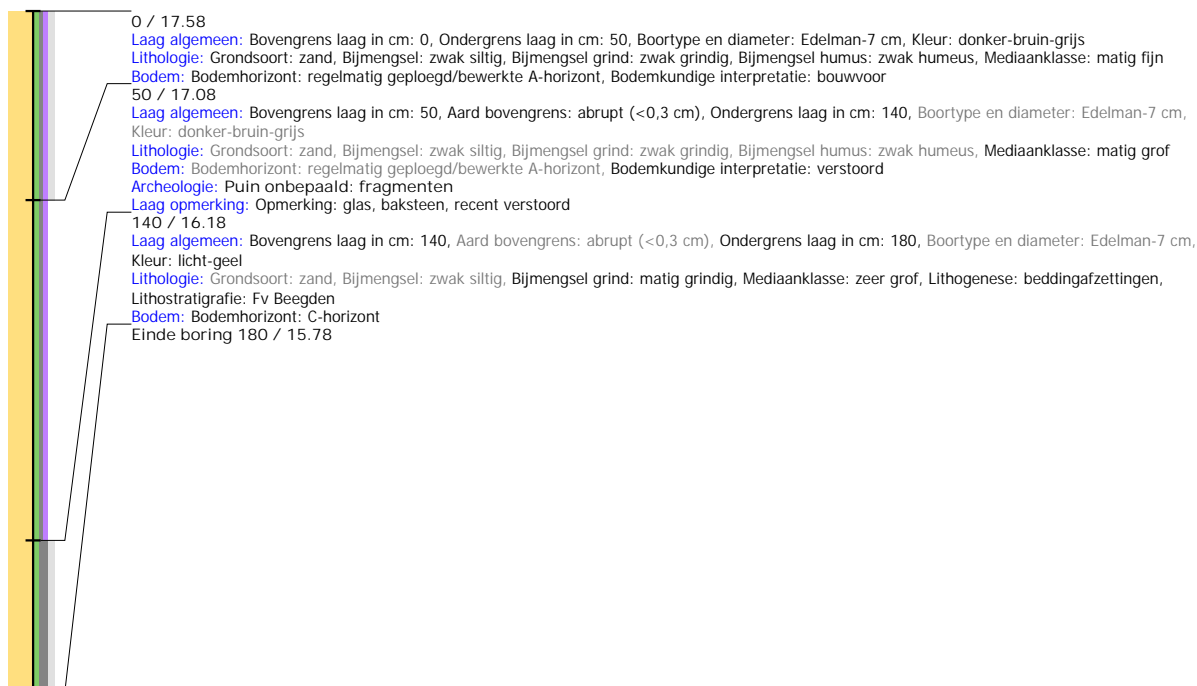
Boring: MH-UPP_6

Kop algemeen: Projectcode: MH-UPP, Boornummer: 6, Beschrijver(s): KH&FB, Datum: 06-06-2023, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 200
Coördinaten: X-coördinaat in meters: 170631.4, Y-coördinaat in meters: 408389, Precisie coördinaat: 1 m, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL), Hoogte maaiveld in meters: 17.67, Precisie hoogte: 1 dm, Referentievlak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingmethode maaiveldhoogte: AHN bestand
Plaats: Provincie: Noord-Brabant, Gemeente: Maashorst, Uitvoerder: VUHbs

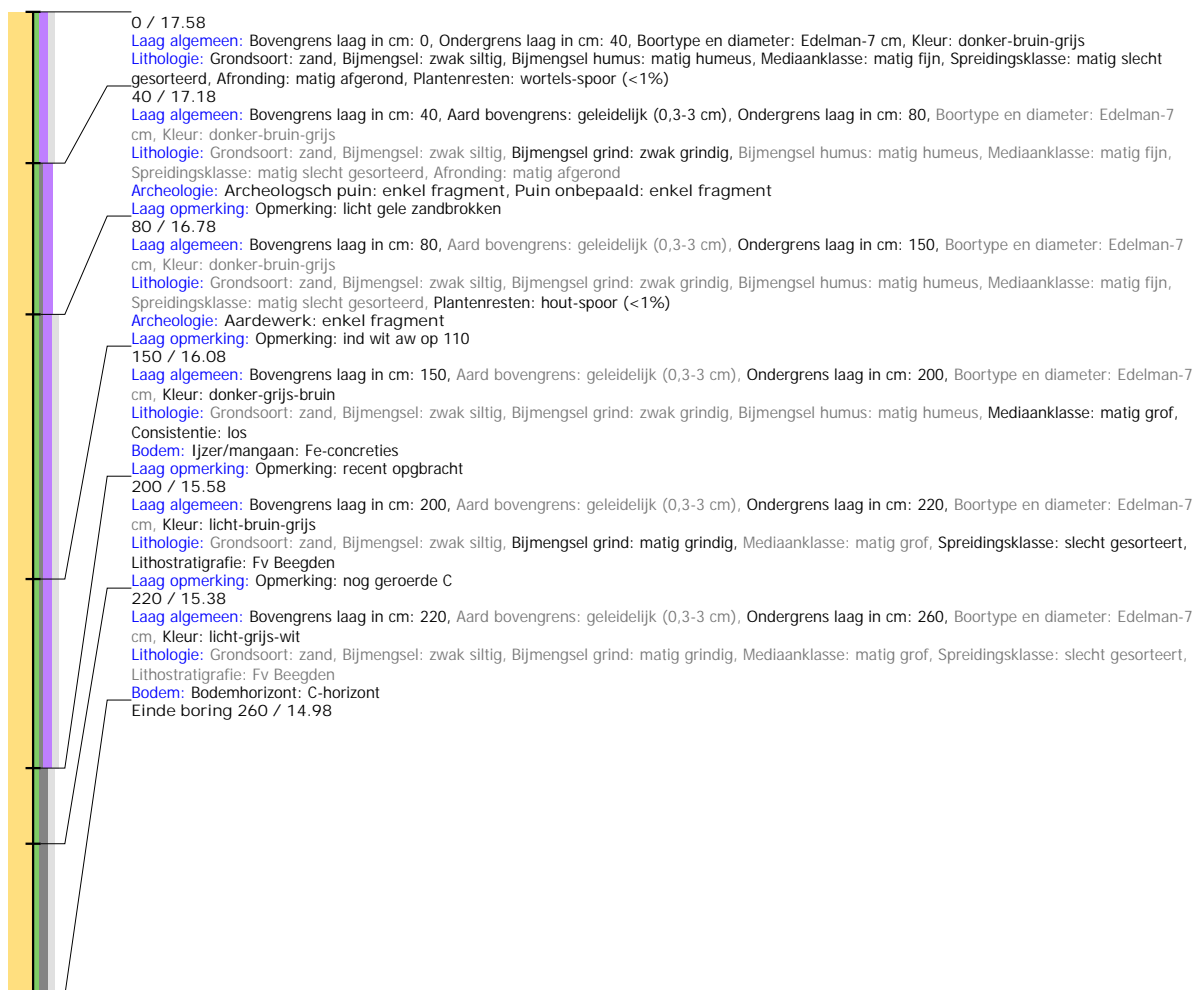
Boring: MH-UPP_7

Kop algemeen: Projectcode: MH-UPP, Boornummer: 7, Beschrijver(s): KH&FB, Datum: 06-06-2023, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 180
Coördinaten: X-coördinaat in meters: 170612.5, Y-coördinaat in meters: 408413.3, Precisie coördinaat: 1 m, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL), Hoogte maaiveld in meters: 17.58, Precisie hoogte: 1 dm, Referentievlak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingmethode maaiveldhoogte: AHN bestand
Plaats: Provincie: Noord-Brabant, Gemeente: Maashorst, Uitvoerder: VUHbs

Boring: MH-UPP_8

Kop algemeen: Projectcode: MH-UPP, Boornummer: 8, Beschrijver(s): KH&FB, Datum: 06-06-2023, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 260
Coördinaten: X-coördinaat in meters: 170598.1, Y-coördinaat in meters: 408432, Precisie coördinaat: 1 m, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL), Hoogte maaiveld in meters: 17.58, Precisie hoogte: 1 dm, Referentievlak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: AHN bestand
Plaats: Provincie: Noord-Brabant, Gemeente: Maashorst, Uitvoerder: VUHbs

Boring: MH-UPP_9

Kop algemeen: Projectcode: MH-UPP, Boornummer: 9, Beschrijver(s): KH&FB, Datum: 06-06-2023, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 120
Coördinaten: X-coördinaat in meters: 170663.3, Y-coördinaat in meters: 408458.9, Precisie coördinaat: 1 m, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL), Hoogte maaiveld in meters: 17.66, Precisie hoogte: 1 dm, Referentievlak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: AHN bestand
Plaats: Provincie: Noord-Brabant, Gemeente: Maashorst, Uitvoerder: VUHbs
Kop opmerking: Opmerking: ref boring

